

PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN

Kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang

Buitengewoon

2021

Versie 1

Inhoud

Voorwoord.....	3
Inleiding	4
Wat is pedagogisch beleid?	5
Algemeen.....	7
Vier-ogen-beleid/ achterwacht/ BKR.....	7
Doel 1 Veiligheid.....	8
1.1 Emotionele veiligheid en de leidster-kind interactie.....	8
Wennen	8
Stagiaires/ vrijwilligers.....	10
1.2 Emotionele veiligheid en de –binnen en buiten- ruimte.....	15
1.3 Emotionele veiligheid en de groep	15
1.4 Emotionele veiligheid en activiteiten	17
Dagindeling voor de kinderopvang (zes weken tot vier jaar)	20
Dagindeling voor de buitenschoolse opvang groep (4 tot 12 jarigen)	23
1.5 Emotionele veiligheid en spelmateriaal	24
Doel 2 Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie.....	25
2.1 Persoonlijke competentie en de leidster-kind interactie	25
2.2 Persoonlijke competentie en de –binnen en buiten- ruimte	26
2.3 Persoonlijke competentie en de groep	28
2.4 Persoonlijke competentie en activiteiten.....	29
2.5 Persoonlijke competentie en spelmateriaal.....	29
Doel 3 Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie.....	30
3.1 Sociale competentie en de leidster-kind interactie.....	31
3.2 Sociale competentie en de –binnen en buiten- ruimte.....	33
3.3 Sociale competentie en de groep	33
3.4 Sociale competentie en activiteiten	34
3.5 Sociale competentie en spelmateriaal	35
Doel 4 Eigen maken van waarden en normen, ‘cultuur’	35
4.1 Eigen maken van normen en waarden en de leidster-kind interactie	36
4.2 Eigen maken van de normen en waarden en de –binnen en buiten- ruimte.....	37
4.3 Eigen maken van de normen en waarden en de groep.....	38
4.4 Eigen maken van de normen en waarden en activiteiten	38
4.5 Eigen maken van normen en waarden en spelmateriaal	39
Zorg.....	40
Nawoord	42

Voorwoord

Werken aan kwaliteit is werken aan beweging. We hebben dit pedagogisch beleid met zorg vorm gegeven binnen het kader van de Wet IKK (innovatie en kwaliteit Kinderopvang) en het GGD-protocol.

Ons pedagogisch beleid is gebaseerd op de vier pedagogische basisdoelen van professor J.M.A. Riksen- Walraven, geheel beschreven conform de Wet IKK. Deze basisdoelen hebben betrekking op emotionele veiligheid, ontwikkeling van persoonlijke en sociale competentie, en de kans om zich waarden en normen, de 'cultuur' van de samenleving, eigen te maken; socialisatie. Hiermee sluiten we aan bij datgene wat de wet van ons eist en datgene wat in onze eigen pedagogische praktijk gebeurt.

In 2009 is het raamwerk voor Nederlandse kindercentra op het gebied van Pedagogisch handelen gereed, het zogenoemde Curriculum, Pedagogisch Kader 0-4 jarigen, en het Pedagogisch Kader 4-13 jarigen. We onderschrijven de inhoud van deze documenten en werken volgens deze raamwerken. Het pedagogisch raamwerk is geen stuk voor in de bureau la, maar een stuk dat periodiek geëvalueerd wordt en een bijdrage levert aan de pedagogische kwaliteit in onze groepen.

Het pedagogisch klimaat en de werkwijze binnen 'Buitengewoon' wordt in de eerste plaats bepaald door de mensen die er werken, zij geven gezamenlijk vorm aan de pedagogische visie. Hoe we tegen kinderen aan kijken, wat we belangrijk vinden voor kinderen en wat ze nodig hebben, 'hoe doen we dat' en 'waarom doen we dat zo' zijn vragen waar dit pedagogisch beleid antwoord op wil geven.

In dit beleidsplan hebben wij, als leiding, het kader gemaakt voor de opvang die ons voor ogen staat. In eerste instantie zijn wij ook de twee medewerkers die in de groep aan het werk gaan. Beiden hebben wij jarenlange ervaring binnen de kinderopvang en deze ervaring heeft ons geleerd hoe wij binnen 'Buitengewoon' ons pedagogisch handelen willen vormgeven. Het plan geeft de achterliggende opvattingen aan en juist omdat we dit kader hebben, kunnen we de gedachten over de praktijk ordenen en verantwoorden. Pedagogisch medewerkers moeten er richting en inspiratie voor hun pedagogisch handelen aan kunnen ontleen, u als ouder, moet een duidelijk beeld krijgen van wie 'Buitengewoon' is, wat de pedagogische visie is en wat u op basis daarvan kunnen verwachten met betrekking tot het pedagogisch handelen in 'Buitengewoon'.

Uitgangspunt is een algemeen pedagogisch beleid met visie en doelstellingen die voor alle leeftijdsgroepen van toepassing zijn. Er is doorgaans geen aparte opsplitsing gemaakt in leeftijdscategorieën; accenten kunnen verschillen de grote lijn is gelijk. Dit pedagogisch beleid heeft betrekking op zowel het kinderdagverblijf, als de buitenschoolse opvang.

Zoals u zult lezen, nemen we de kinderen heel serieus. Elk kind is uniek, met eigen interesses, talenten en een eigen wil. Ieder kind in 'Buitengewoon' neemt een bijzondere plaats in. We zijn kleinschalig en hebben de tijd en rust om de kinderen individuele aandacht en warmte te geven: het gevoel dat ze werkelijk bij ons thuishoren! We stimuleren hun leergierigheid en scheppen een goede basis voor hun persoonlijke en sociale ontwikkeling. Contact met u, als ouder, is hierbij heel belangrijk, uw inbreng helpt ons om uw kind te bieden wat het nodig heeft, zodat het zich spelenderwijs kan ontwikkelen.

Dit alles in een landelijke omgeving, met dieren, een moestuin en een speelbos in de buitenruimte.

Het buitenspelen neemt dan ook een hele belangrijke plaats in, binnen 'Buitengewoon'.

Kleinschaligheid van een gastouder met de voordelen van de kinderopvang.

Buitengewoon, een plek om jezelf te kunnen zijn!

Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van 'Buitengewoon'. Een kinderopvangorganisatie moet volgens de wet beschikken over een beleidsplan waarin de voor de organisatie kenmerkende visie voor onze opvang is beschreven.

De slogan van 'Buitengewoon' is : Een plek om jezelf te mogen zijn! We vinden het belangrijk dat de kinderen de ruimte krijgen om zichzelf te zijn, binnen een veilige en gezonde omgeving de wereld kunnen ontdekken, ondersteund door pedagogisch medewerkers. We volgen het tempo van uw kind. Dit kunnen we waarmaken door de juiste materialen en activiteiten in te zetten, we zitten in een landelijke omgeving, hebben dieren, een moestuin en een speelbos voor de buitenschoolse opvang. We leiden medewerkers op en laten ze, net als onszelf, steeds nadenken over wat ze doen en waarom ze het zo doen. We zijn kleinschalig en geven dagelijks volop aandacht aan alle kinderen op 'Buitengewoon'.

We nemen de kinderen serieus. We gaan respectvol met ze om. Het is onze taak om dat wat de kinderen willen/ nodig hebben, te begrijpen en ons hierbij aan te sluiten. Ieder kind neemt een bijzondere plaats in. We geven de kinderen individuele aandacht en warmte. Het gevoel dat ze werkelijk bij ons thuis horen!

De kinderopvang staat voor grote uitdagingen: kinderen een veilige basis en voldoende uitdaging bieden voor een gezonde ontwikkeling en de jongsten bijvoorbeeld voorbereiden op de basisschool. Inhoudelijk werken volgens een gezamenlijk pedagogisch beleid en een visie creëren op de omgang met kinderen. Tevens communiceren met de kinderen op een respectvolle manier, kinderen ondersteunen en zelf het goede voorbeeld geven in spreken en handelen etcetera. Dit is een grote verantwoordelijkheid voor allen die werkzaam zijn in de kinderopvang.

We streven naar de hoogste kwaliteit. We verbeteren steeds onze ruimte, veiligheid en arbeidsomstandigheden. Ook is het keer op keer tijd om te reflecteren op de pedagogische kwaliteit van ons kinderdagverblijf. Vragen als 'Welke visie hebben wij op de ontwikkeling en opvoeding van kinderen?' 'Welke pedagogische omgeving bieden we?' en "Hoe realiseren we deze pedagogische kwaliteit?", staan hierbij centraal.

Er zijn verschillende factoren nodig om te komen tot pedagogische kwaliteit: een professionele organisatie, vaardige en warme opvoeders, doorgaande lijnen, betrokken ouders, noem maar op. Dit alles helpt het kind bij zijn of haar ontwikkeling tot een uniek persoon.

We voelen ons verantwoordelijk voor een soepele overgang en doorgaande lijnen naar school en naar de buitenschoolse opvang vanuit de dagopvang. We willen extra zorg bieden aan kinderen die dat nodig hebben, kinderen ontwikkelingskansen bieden.

Wat we doen, doen we samen. Samen met elkaar, met de kinderen en met u als ouders. Het uitgangspunt is uiteraard dat u, als ouder, altijd de eerst verantwoordelijke blijft voor de opvoeding. Ouders en pedagogisch medewerkers hebben echter een gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid en kunnen en moeten dan ook zoveel mogelijk proberen over deze gedeelde opvoeding in gesprek te gaan. Ouders kunnen invloed uitoefenen op het pedagogisch beleid waar 'Buitengewoon' voor heeft gekozen. Het is daarom van belang dat zowel ouders als pedagogisch medewerkers dezelfde kennis delen en, in het belang van het kind, zo goed mogelijk communiceren. Door met elkaar in gesprek te zijn, hopen we dat u zult merken dat uw kind bij 'Buitengewoon' in goede handen is. U wilt, als ouder, goede kwaliteit en die begint met goede communicatie, samenwerking en wederzijds begrip.

Hoe we alle pedagogische doelen denken te realiseren?
U leest het in dit pedagogisch beleid!

We hopen u te laten merken dat uw kostbaarste bezit bij ons in goede handen is!

Wat is pedagogisch beleid?

Met ons pedagogisch beleid willen wij, laten zien hoe 'Buitengewoon' werkt en hoe wij omgaan met de kinderen in de groep. Het laat onze uitgangspunten zien en het beleidsplan is voor onszelf de basis om een heldere werkwijze te ontwikkelen en zo de continuïteit en kwaliteit van 'Buitengewoon' te handhaven. Het pedagogisch beleid dient als basis van waaruit wij denken en werken; onze werkwijze. Het is geen statisch stuk, maar het wordt regelmatig besproken, herzien en aangepast aan nieuwe ontwikkelingen en visies. Pedagogisch beleid, is beleid over opvoeden, waaronder we verstaan alles wat pedagogisch medewerkers doen om veiligheid, geborgenheid en gelegenheid tot spelen en leren te bieden aan de kinderen. Daar valt veel onder. De inrichting van de ruimte, het speelmateriaal, het dagritme, de activiteiten die worden aangeboden en de begeleiding van de kinderen.

Doelstelling

Bij het vaststellen van onze doelstelling zijn we uitgegaan van de beschrijving die de Commissie Kwaliteit Kinderopvang geeft, namelijk: 'het bieden van goede verzorging, opvoeding en spel- en ontwikkelingsmogelijkheden aan kinderen, op een wijze waarmee ouders tevreden zijn. De kwaliteit van de kinderopvang dient te worden bepaald door het verantwoord vervullen van de functie opvang. Kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang 'Buitengewoon' heeft zich o.a. ten doel gesteld om kwalitatief hoogwaardige opvang te bieden voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar. Mede hierdoor kunnen kinderen uitgroeien tot zelfbewuste, zichzelf en anderen respecterende, emotioneel stabiele volwassenen.

Beleid

Binnen onze doelstelling maken wij ons sterk voor een goede, vernieuwende en verdiepende pedagogische werkwijze, welke is vastgelegd in ons pedagogisch beleid. Ons handelen stellen we steeds weer ter discussie en we blijven zoeken naar een zo goed mogelijke manier voor elk kind in elke situatie, binnen onze opvoedingsvisie.

We streven naar een sterke band tussen kinderen en pedagogisch medewerkers en kinderen onderling en we realiseren ons, dat we hoge eisen stellen aan onszelf, aan de relaties tussen de kinderen onderling, en de relatie tussen ons en de kinderen en de pedagogisch medewerkers onderling. De pedagogisch medewerkers werken en zorgen voor de – voor kinderen zo belangrijke – continuïteit, stabiliteit en voorspelbaarheid in de opvangsituatie. Dit verhoogt hun gevoel van veiligheid. We proberen onze ervaringen, die we in de afgelopen jaren, in de omgang met kinderen hebben opgedaan, te gebruiken bij onze pedagogische aanpak voor de kinderen in het kinderdagverblijf en in de buitenschoolse opvang!

Pedagogisch beleid en ouderbeleid als kern

De beleidsterreinen pedagogisch beleid en ouderbeleid worden algemeen beschouwd als de kern van het werk. Alle activiteiten die een organisatie uitvoert moeten uiteindelijk leiden tot een goed aanbod aan ouders en kinderen, een aanbod met een goede pedagogische kwaliteit. Inmiddels zijn er enkele bronnen beschikbaar die een bijdrage leveren aan de theorievorming rond goede pedagogische kwaliteit. In de wet wordt onder andere aangegeven wat de overheid verstaat onder kwaliteit in de kinderopvang: 'Verantwoorde kinderopvang is kinderopvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige omgeving'.

Voor de pedagogische onderbouwing van de Wet Kinderopvang en de bijbehorende Algemene Maatregel van Bestuur, is gekozen voor de opvoedingsdoelen van professor J.M.A. Rixsen-Walraven. Zij omschrijft die opvoedingsdoelen als volgt: 'Als de vier pedagogische basisdoelen van de opvoeding van kinderen in gezin en kinderopvang beschouw ik het aanbieden aan kinderen van:

1. een gevoel van emotionele-veiligheid;
2. gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie;
3. gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie;
4. de kans om zich waarden en normen, de 'cultuur' van een samenleving, eigen te maken; 'socialisatie'.

Deze opvoedingsdoelen gelden voor alle kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 13 jaar.

Aan het optimale contact tussen leidster en kind is vanzelfsprekend ook het contact met ouders gekoppeld. Steeds streven we naar een duidelijke, heldere communicatie in het belang van het kind.

Voorafgaand aan de opvang krijgen ouders informatie over hoe wij omgaan met de kinderen. We hechten veel waarde aan de haal- en brenggesprekken en noteren dagelijks de belevenissen/bijzonderheden van de kinderen in een centrale overdrachtsmap. De pedagogisch medewerkers vragen bij binnenkomst de ouder om informatie over hoe het thuis is gegaan met het kind en aan het einde van de dag vertellen ze over de gebeurtenissen bij 'Buitengewoon'. Veelal zijn het informatieve gesprekken, soms ook heeft de leidster een adviserende rol of moeten er zaken worden afgestemd.

Wij willen graag dat de ouders, actief betrokken zijn bij het beleid van 'Buitengewoon'. Wij hebben dan ook een oudercommissie opgericht. De oudercommissie kan onafhankelijk opereren, maar meestal is het handiger dat de leiding bij de vergadering aanwezig is om informatie over te dragen. Van de oudercommissie-vergaderingen worden dan notulen gemaakt, die voor alle ouders van 'Buitengewoon' beschikbaar zijn. De leiding van 'Buitengewoon' stelt het gevraagde en ongevraagde advies zeer op prijs. Zo alleen zijn wij op de hoogte van wat er onder ouders leeft. De oudercommissie wordt steeds betrokken bij de actualisering van het pedagogisch beleidsplan.

Alle ouders van geplaatste kinderen, maar ook ouders van de inschrijflijst worden zo goed mogelijk over de gang van zaken geïnformeerd. Allereerst met een verwijzing naar onze website, waar ouders het beleidsplan en de werkplannen kunnen lezen. Daarna middels het intakegesprek, informatie in het overdrachtsmapje, schriftjes voor kinderen tot 1 jaar, nieuwsbrieven, onze website, facebook of een thema/informatieavond.

Elke ochtend is er gelegenheid om informatie uit te wisselen. Ook worden er elk jaar 10- minutengesprekjes gehouden over de ontwikkeling van uw kind. Een goede communicatie en wederzijdse informatie-uitwisseling tussen ouders en 'Buitengewoon' is essentieel.

De gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid brengt dit met zich mee. Respect voor elkaar, elkaars mening, visie en achtergrond, vormt hierbij de basis.

[Inspectienormen voor basiskwaliteit](#)

De overheid beschrijft in de Wet Kinderopvang niet alleen wat moet worden verstaan onder 'verantwoorde kinderopvang', maar verplicht zich ook toe te zien op het realiseren van de gewenste kwaliteit.

De kwaliteitsinspectie van het totale kinderopvangaanbod in de Wet Kinderopvang wordt gedelegeerd naar de lokale GGD. Deze lokale inspectie moet op landelijk uniforme wijze worden uitgevoerd aan de hand van een zogenaamd inspectieprotocol. Het inspectieprotocol vormt de toetssteen voor een –basaal- kwaliteitsniveau op o.a. acht beleidsgebieden, te weten: Verantwoorde kinderopvang, Ouders, Personeel, veiligheid en Gezondheid, Accommodatie en inrichting, Groeps grootte en leidster-kind-ratio, Klachten, Administratie van gegevens.

Deze opvoedingsdoelen hebben wij afgezet tegen vijf pedagogische middelen. Deze vijf middelen zijn 'mogelijkheden' in de uitvoering' om de gestelde doelen te bereiken.

Er is gekozen voor:

1. de leidster-kind interactie;
2. de fysieke omgeving;
3. de groep;
4. het activiteitsaanbod;
5. het spelmateriaal.

Vervolgens zijn de vier opvoedingsdoelen van Riksen-Walraven in relatie gebracht met een of meerdere van de vijf 'pedagogische middelen'. Bij alle combinaties van opvoedingsdoel en pedagogisch middel horen vragen. Alle antwoorden zijn beschreven in een norm. Het totaal aan normen geeft invulling aan een aanbod van 'verantwoorde kinderopvang'.

Iedere opvangaanbieder moet tenminste voldoen aan de inspectienormen; een 'goede basiskwaliteit'. Kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang 'Buitengewoon' meent te voldoen aan het bieden van deze basiskwaliteit, maar zet zeker in op een hoger kwaliteitsniveau op diverse onderdelen!

Algemeen

'Buitengewoon' heeft twee opvang groepen:

Eén groep kinderopvang voor 0-4 jarigen. Deze groep bestaat uit maximaal 16 kinderen. Deze leeftijdsopbouw correspondeert conform de regels zoals beschreven in de wet. Iedere dag verschilt de leeftijdsopbouw van de groep.

Eén groep buitenschoolse opvang voor 4-13 jarigen. In deze groep kunnen maximaal 20 kinderen worden opgevangen.

De groep voor de buitenschoolse opvang en de groep voor de kinderopvang worden van elkaar gescheiden door een gemeenschappelijke tussenruimte. Hier bevinden zich een centrale keuken, twee toiletten voor de buitenschoolse opvang en twee toiletten en een verschoontafel voor de kinderopvang. De tussenruimte is vanaf beide groepen te bereiken en via de tussenruimte kan men van de ene groep naar de andere groep lopen.

Elk kind krijgt maximaal 3 basisberoepskrachten toegewezen. De ouder wordt hiervan op de hoogte gesteld tijdens het intakegesprek en foto's van de groepsleiding hangen in het centrale halletje. Deze medewerkers zijn tevens het aanspreekpunt van de ouders en kinderen. Steeds is er minimaal een van de vaste beroepskrachten werkzaam op de groep van uw kind. Er is sprake van een mentor die het kind observeert en een oudergesprek hierover voert met de ouders. In de hal van 'Buitengewoon' hangt een lijst waarop u kunt zien wie de mentor van uw kind is.

Bij elke leeftijd horen verschillende (spel)activiteiten en in o.a. dit beleid staat beschreven welke activiteiten we aanbieden.

Vier-ogen-beleid/ achterwacht/ BKR

Is er in een groep slechts één beroepskracht, dan is er op de andere groep een beroepskracht aan het werk die door de open deuren van de tussenruimte, mee kan kijken of luisteren bij de andere groep (vanwege het vier-ogen-principe). Als er door het kind aantal maar één beroepskracht aanwezig is in het pand, werken we met een achterwacht, die binnen 15 minuten aanwezig kan zijn.

Dit kan alleen zijn tussen 7.00 en 8.00 uur in de ochtend , tussen 18.00 en 19.00 uur in de middag en tijdens het halen van kinderen uit school. (Tussen 11.45 en 12.30 uur of tussen 14.00 en 14.45 uur.)Verder zijn er altijd minimaal twee medewerkers aanwezig. Buitengewoon wijkt op geen enkel moment af van de beroepskracht-kindratio. Tevens zijn er direct naast het pand twee woonhuizen, waar we ingeval van nood terecht kunnen. In het pand hangt op elke groep een camera, zodat de leiding ten alle tijde kan meekijken. Tijdens de breng- en haaltijden van de kinderen lopen er tevens regelmatig ouders in en uit.

Doel 1 Veiligheid

Een veilige basis, een 'thuis' waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn.

Inhoud van het opvoedingsdoel 'emotionele veiligheid'

Het bieden van een gevoel van veiligheid is de meest basale pedagogische doelstelling voor alle vormen van kinderopvang. Het bieden van veiligheid is van primair belang, niet alleen omdat het bijdraagt aan het welbevinden van de kinderen nu, maar ook omdat een onveilig klimaat het realiseren van de andere pedagogische doelen in de weg staat.

Er zijn drie bronnen van veiligheid te onderscheiden:

- Vaste en sensitieve verzorgers
- Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten
- Inrichting van de omgeving.

Om in de praktijk uitvoering te geven aan de uitgangspunten over het opvoedingsdoel 'emotionele veiligheid' zijn de volgende vragen van belang:

- 1.1 emotionele veiligheid en de leidster-kind interactie;
- 1.2 emotionele veiligheid en de –binnen en buiten- ruimte;
- 1.3 emotionele veiligheid en de groep
- 1.4 emotionele veiligheid en activiteiten;
- 1.5 emotionele veiligheid en het spelmateriaal.

1.1 Emotionele veiligheid en de leidster-kind interactie

Wennen

In de leidster-kind interactie werken wij in alle groepen aan de emotionele veiligheid van een kind. Dit start al tijdens de wemmomenten. Bij het intakegesprek spreken we een of twee dagdelen met de ouders af waarop het kind mag komen wennen op de groep in het kinderdagverblijf. De ene keer zal in overleg met de ouders afgesproken worden dat hun kind binnen het contract komt wennen een andere keer buitencontractueel. Tijdens die dagdelen streven we ernaar, steeds dezelfde pedagogisch medewerker het kind te laten verzorgen. Er komt maar 1 kind van 0-4 jaar per groep tegelijk wennen op een dagdeel. Al naar gelang de leeftijd van het kind, laten we het kind het gebouw zien, kennis maken met de andere medewerkers en ondersteunen we het kind bij een moeilijk afscheid. Het ene kind zal meer moeite hebben dan het andere kind. In elke situatie is het noodzakelijk om individueel te handelen.

De eerste wenochtenden zijn het moment om extra aandacht te geven aan veiligheid, geborgenheid en het opbouwen van een band. Bij het ene kind zal deze gewenning sneller gaan dan bij het andere kind. Het ene kind is ook al gewend om in contact te zijn met andere kinderen, het andere kind nog niet. De medewerker besteedt in ruime mate aandacht aan de interactie tussen haar en het kind en ook tussen kinderen onderling. De medewerker zal steeds bij alle activiteiten de emotionele veiligheid van het individuele kind, maar ook de groep in de gaten houden. Vinden alle kinderen de activiteit wel prettig, voelt niemand zich onveilig in de ruimte e.d.

In de buitenschoolse opvang krijgen ouders een kennismakingsgesprek met de leiding en wordt het kind uitgebreid rondgeleid door de ruimtes. Het kind krijgt de gelegenheid om kennis te maken met de andere aanwezige kinderen en de pedagogisch medewerker. Uiteraard wordt ook aandacht besteed aan de huisregels en aan wie hun aanspreekpunt is op de groep.

Als een kind nieuw op de groep komt, zorgen we voor een zorgvuldig opgebouwde wenperiode. Het kind zal geleidelijk de groepsleiding, de andere kinderen en de ruimte leren kennen. In de BSO kan er een vriendje worden aangewezen welke aan de nieuwkomer laat zien waar de kleurpotloden e.d. staan. We geven extra aandacht, gedurende de eerste keren als het kind in de BSO komt, zodat het kind kan vertellen wat het graag wil doen en bespreken wij samen de mogelijkheden. We passen de opbouw aan, aan de leeftijd, ontwikkeling en situatie van het kind. Ook ouders worden bij het wennen niet vergeten. Voor ouders is het bijv. ook belangrijk om te weten waar spulletjes van het kind zich kunnen bevinden, zodat ook een ouder zich snel thuis voelt. Het wenmoment moet passen bij ouder en kind maar ook bij de beroepskracht-kindratio van die dag.

Het welbevinden van het kind staat gedurende de gehele opvang voorop, vier jaar lang in de dagopvang, en in de buitenschoolse opvang eventueel tot het dertiende jaar. Wanneer een kind onverhoopt niet gewend raakt aan de kinderopvang, zullen wij dit ook aan u aangeven en is het wellicht beter om op een later moment de opvang opnieuw aan te vangen.

Het bieden van een gevoel van veiligheid vormt de pedagogische basis in 'Buitengewoon'. Een veilig en vertrouwd gevoel draagt bij aan het welbevinden van kinderen. Het is noodzakelijk voor een goede ontwikkeling. Vanuit een gevoel van vertrouwen en veiligheid kunnen en durven kinderen op onderzoek uit te gaan en te gaan ontdekken. Vanuit een gevoel van vertrouwen durft het ook zichzelf te zijn.

De medewerkers, de andere kinderen in de groep, de inrichting van de omgeving, de structuur van de dag en de organisatie op de groep, zijn allen 'bronnen' van veiligheid. Duidelijkheid en structuur zijn belangrijk om een veilige basis te creëren. Elk kind heeft het nodig om te weten wat er kan en niet kan, te weten waar het aan toe is. Dat geeft rust en veiligheid. Er kan veel op 'Buitengewoon', maar er zijn ook grenzen. Zonder structuur en regels ontstaat al gauw chaos. We zorgen ervoor dat we helder zijn in wat we verwachten en in wat er kan en niet kan. We weten met elkaar waarom we bepaalde regels hebben afgesproken. Huisregels zijn bekend bij leiding, ouders en kinderen.

De leidster-kind- interactie is een belangrijk pedagogisch middel om het kind een gevoel van veiligheid te bieden. De basishouding is een positieve benadering van de kinderen met een opgewekte, vriendelijke uitstraling met warmte en hartelijkheid. We laten op een positieve manier merken dat we betrokken zijn bij het kind, 'er zijn' voor het kind, proberen ons in het kind te verplaatsen. Zo voelt een kind dat het op ons terug kan vallen. We dragen zorg voor een prettige sfeer, waarin het kind zich welkom voelt en op zijn gemak is, zodat het zich 'thuis' voelt. Humor en met elkaar plezier maken, vinden wij belangrijk.

Hoe is de aanwezigheid van medewerkers voor een kind geregeld?

De kinderen hebben steeds met de voor hen vertrouwde personen te maken. Wij streven naar grote leidsterstabiliteit, en alle medewerkers werken op vaste dagen. Drie vaste pedagogisch medewerkers begeleiden per dag de groep van maximaal 16 kinderen in de dagopvang en twee vaste pedagogisch medewerkers begeleiden per dag de groep van maximaal 20 kinderen in de buitenschoolse opvang.

Per opvangdag is minimaal een van de vaste pedagogisch medewerkers werkzaam op de groep, welke ook automatisch het aanspreekpunt vormt voor de ouders. De beroepskracht die het kind het meest ziet, is de mentor van het kind, schrijft de observaties en voert oudergesprekken. Ouders kunnen rekenen op continuïteit. Medewerkers vervangen elkaar, zoveel mogelijk, bij ziekte of vakantie .

De leiding is gekwalificeerd en vakbekwaam. De leiding is in bezit van het MDGO-AW 4 diploma en de PABO. De overige vaste pedagogisch medewerkers zijn minimaal in het bezit van of in opleiding voor een MBO diploma op niveau 3, bijv. het MBO-SPW niveau 3-diploma of vergelijkbaar.

Vrijwilligers / stagiaires

Stagiaires: Wij vinden het belangrijk om een leerplek te bieden aan stagiaires. Wij zijn dan ook een gecertificeerd, erkend werk-en leerbedrijf en geregistreerd door het SBB. Stagiaires kunnen onze toekomstige collega zijn. Bovendien ondersteunen ze de groep, waardoor de kwaliteit van de opvang wordt vergroot. BOL-stagiaires doen dit altijd boventallig en BBL-stagiaires worden ingezet volgens CAO. Dat betekent dat zij voor een bepaald percentage, afgestemd met de opleiding, ingezet worden op de groep, ook verantwoording krijgen voor bepaalde taken zodat zij na hun opleiding aanvangsbekwaam aan het werk kunnen gaan. Wij werken alleen met BOL-stagiaires, die boventallig worden ingezet. De enige uitzondering op deze regel is bij ziekte of in vakanties als een gevorderde en locatie-eigen BOL-stagiaire volgens de geldende wet- en regelgeving formatief kan worden ingezet. Boventallig inzetten heeft als voordeel dat er ook een extra paar ogen op de groep aanwezig zijn. De stagiaires maken deel uit van het team en krijgen een stagebegeleider toegewezen. (een van de gediplomeerde vaste medewerkers met de nodige ervaring) Als alle benodigde papieren (denk aan VOG, stageovereenkomst) binnen zijn, kunnen zij starten met de praktijk. De stagebegeleider maakt de stagiaire wegwijs, staat open voor vragen, geeft tips, de praktijk wordt door haar beoordeeld en zij is aanwezig bij gesprekken met de docent vanuit de opleiding. Wekelijks voert de stagebegeleider een gesprekje met de stagiaire. Vanuit de opleiding wordt aangegeven waaraan de stagiaire moet voldoen. Het is de verantwoordelijkheid van de stagiaire om dit met de begeleider te bespreken zodat zij aan haar opdrachten kan voldoen. Uiteindelijk zal een stagiaire alle werkzaamheden moeten kunnen verrichten, die een medewerker ook uitvoert, alleen zal de medewerker altijd de eindverantwoordelijke blijven. Begeleiders kunnen altijd terugvallen op de leiding die contacten heeft met de opleidingsinstituten. (zie voor verdere informatie ons stagiairebeleid, ter inzage op de locatie)

Vrijwilligers: Door het werken met vrijwilligers proberen we de kwaliteit van de opvang te verbeteren. Een vrijwilliger assisteert de beroepskracht, zodat deze meer tijd heeft om de ontwikkeling van de kinderen te stimuleren. Maar ook de vrijwilliger kan de kinderen extra aandacht geven door bijvoorbeeld een spelletje met ze te doen , samen in de moestuin te werken of bij de dieren te helpen. De vrijwilliger voert *nooit* verzorgende taken uit. (verschonen/ eten of medicijnen geven) De vrijwilliger is altijd boventallig aanwezig en werkt onder verantwoordelijkheid en begeleiding van de vaste medewerkers. Vrijwilligers worden op vaste dagdelen ingezet, zodat ze een vast gezicht zijn voor de kinderen en ouders. (zie voor verdere informatie ons vrijwilligersbeleid, ter inzage op de locatie)

De leiding en onze pedagogisch medewerkers, stagiaires en vrijwilligers zijn allen in het bezit van een geldige verklaring omtrent gedrag. Ook zijn alle medewerkers op de hoogte van het pedagogisch beleidsplan en van ons beleidsplan Veiligheid en Gezondheid. Zij handelen conform deze beleidsplannen.

Het vakantieooster is dusdanig dat altijd doorgaans meerdere vaste pedagogisch medewerkers in de groep aanwezig blijven. Vanzelfsprekend is het leidster-kind-ratio op elkaar afgestemd. De leiding van 'Buitengewoon' wonen beiden op fietsafstand van de locatie. Zij vormen ook nog eens een extra achterwacht voor de medewerkers en elkaar. De medewerkers weten wie er bereikbaar is en in de centrale keuken hangen de telefoonnummers waarnaar zij kunnen bellen.

De beroepskrachten hebben de mogelijkheid ondersteuning te krijgen bij hun werkzaamheden door andere volwassenen. Zo kan er, ter ondersteuning van de Pedagogisch medewerkers, een vrijwilliger aanwezig zijn, of een stagiaire. Het is altijd vooraf duidelijk op welke momenten zij van deze personen ondersteuning kunnen krijgen.

Ook werkt 'Buitengewoon' nauw samen met de verpleegkundige van het consultatiebureau. Haar deskundige hulp is voorhanden. Zij geeft, zo nodig, advies en begeleiding aan de pedagogisch medewerkers of aan individuele ouders. Ouders worden ook ondersteund op ouderavonden, waarbij onderwerpen besproken worden die betrekking hebben op de verzorging en opvoeding van de leeftijdsgroep.

Op welke wijze komt het begrip 'sensitief' en 'responsief' tot uiting in het handelen van de pedagogisch medewerker?

We beschouwen kenmerken van een pedagogisch medewerker als sensitieve responsiviteit oftewel, 'warmte' en 'ondersteunende aanwezigheid' als een basisvoorwaarde. Naast veel praten en uitleg geven aan de kinderen, staan structureren en grenzen stellen centraal. Boven alles geldt: respect voor de autonomie van het kind en het begeleiden van interacties tussen kinderen. Voor de realisatie van een goed pedagogisch klimaat zijn deze kenmerken die we aan een pedagogisch medewerker stellen essentieel.

We kijken en luisteren met aandacht naar elk kind en letten op verbale en non-verbale signalen. Houden goed in de gaten hoe het kind zich voelt en passen ons pedagogisch handelen aan, aan wat een kind nodig heeft. Het kind leren kennen en weten wat hoort bij dit kind. We hebben oog voor de eigenheid van elk kind, staan open voor het kind en geven het de ruimte.

Wij nemen de verschillende emoties van de kinderen, zoals verdriet, angst, pijn, boosheid, geluk, plezier of tevredenheid serieus. Wij doen dat onder meer door deze gevoelens er 'te laten zijn' en onder woorden te brengen en te vragen aan de kinderen of we de uitdrukking op hun gezicht goed begrepen hebben. Het kind leert door het benoemen van gevoelens meer vat op zijn eigen emoties te krijgen.

We besteden bijvoorbeeld ook veel aandacht aan de slaaprituelen van de kinderen, op het kinderdagverblijf. Op een slaaplijst houden we bijvoorbeeld bij of het kind wel of geen knuffel heeft, of het liever een slaapzak aanheeft en op de deken wil slapen of dat het standaard een muziekdoosje bij zich heeft. Sommige kinderen zijn onrustig voor ze in slaap vallen. Dan houden we ze nog even vast en stoppen hun nogmaals lekker in. Wanneer we benoemen wat we doen of gaan doen geven we onze handelingen en gebeurtenissen weer zodat er geen, voor de kinderen, onverwachte situaties ontstaan.

Praktijkvoorbeelden:

Als Mark boos gilt en stampvoet als zijn moeder afscheid neemt, zegt de pedagogisch medewerkster tegen hem: "Jij bent boos hè, dat mama weggaat? Mark blijft nog even huilen en wil nog niet mee om iets te gaan doen. Hij blijft bij de deur staan. De pedagogisch medewerkster geeft hem gerichte aandacht en blijft bij hem staan. Ze geeft hem de gelegenheid om zijn verdriet te uiten, zich te ontladen. Ze geeft hem het gevoel dat huilen mag. Het verdriet houdt niet lang aan en spontaan begint Mark met zijn spel.

Als we naar een dergelijk voorbeeld kijken, zien we dat we verdriet en boosheid respecteren, dat kinderen zich zo mogen uiten, dat ze niet afgewezen worden, juist op die momenten dat ze er het sterkst om vragen. We houden wel zorgvuldig in de gaten of het kind niet te veel in dit gedrag blijft hangen en er ongelukkig onder blijft. We proberen goed te verstaan wat het kind bedoelt en te vertrouwen op de signalen die het kind op dat moment afgeeft.

De basis van onze houding in dit soort situaties is: contact houden, werkelijke aandacht geven. We spreken uit naar het kind dat huilen mag, dat het zich niet in hoeft te houden, dat het gevoelens niet hoeft te onderdrukken. Wij zijn van mening dat huilen functioneel is en zeer helend kan werken. We interpreteren tranen en driftbuien als noodzakelijke sterke ontladingsmechanismen en gaan daarom positief om met huilen en boosheid.

Tom, in de dagopvang groep, wordt soms driftig. Hij gilt dan heel hard en huilt tranen met tuiten. We pakken hem liefdevol op en gaan rustig met hem zitten en ondanks dat hij zich stevig verzet en ogenschijnlijk niet vastgehouden wil worden laten we hem in de leidsterarmen 'uitrazen' (of op een mat). We doen geen poging om hem af te leiden of te negeren, maar juist aandacht te geven en oogcontact te zoeken. Na een poosje wordt hij rustiger en zoekt hij contact met de pedagogisch medewerkster, hij is moe en valt in slaap, waarna de pedagogisch medewerkster hem in bed legt. Na het slaapje wordt Tom uiterst vrolijk en opgewekt wakker.

Bij baby's brengen de pedagogisch medewerkers gebeurtenissen en de gevoelens daarover voor de kinderen onder woorden. Bijvoorbeeld als een kind huilt als het speelgoed door een ander kind wordt afgepakt: "Jij was ermee aan het spelen, je wilt het graag terug hebben.

Vaak vechten kinderen om een speeltje. Ze houden het allebei vast en proberen het zo te veroveren. Voor veel kinderen is de volgende actie slaan of bijten. Als de pedagogisch medewerkster dicht genoeg in de buurt is, steekt ze haar hand tussen hen in en zegt: "NEE". Of als een kind op het punt staat te gaan slaan, pakt de pedagogisch medewerkster het kind zachtjes vast en zorgt dat het niet verder kan gaan.

Op een dag toen Sara van 8 en Helen van 7 met de poppen zaten te spelen, hoorde de pedagogisch medewerker ze huilen en schreeuwen tegen elkaar. Ze hadden beiden een ander idee over wat een bepaalde pop aan moest naar een poppenfeestje dat ze gingen houden. Kennelijk was het een belangrijk punt voor ze, waar ze niet uitkwamen. De pedagogisch medewerker laat ze beiden hun verhaal doen en uitpraten, daarna vat de pedagogisch medewerker een en ander samen en probeert ze te stimuleren om tot een oplossing te komen waar ze beiden mee tevreden zijn. Helaas kunnen ze het nog niet eens worden en het gillen begint weer van voor af aan. Alles wat de pedagogisch medewerker voorstelde werd afgewezen. Op dat moment neemt de pedagogisch medewerker letterlijk even afstand en stelt voor dat ze zelf een passende oplossing zoeken. Het blijft ineens stil en toen de pedagogisch medewerkster een paar minuten later terugkwam, keken ze allebei tevreden en leken trots dat ze het conflict hadden opgelost.

Dit voorbeeld maakt duidelijk dat we steeds uitgaan van de mogelijkheden die in het kind zelf zit. We houden rekening met leeftijd en aanspreek- en ontwikkelingsniveau van de kinderen. Soms kiezen we bewust om ze het zelf op te laten lossen. We kennen de kinderen goed en weten wat ze aankunnen en hoe we ze een stapje verder kunnen helpen. Ieder kind ontwikkelt zijn verstandelijke en lichamelijke mogelijkheden in zijn eigen tempo. Dat mag in 'Buitengewoon'. We hangen hier geen waardeoordeel aan vast. Nooit is de handigheid van een leeftijdgenoot een maatstaf. Sneller is niet beter; het belangrijkste is het plezier en het competentiegevoel van het kind wanneer het iets nieuws kan!

We spreken de kinderen aan op hun mogelijkheden. Door dingen van een kind te vragen, laat de pedagogisch medewerker merken dat ze vertrouwen heeft in de mogelijkheden van het kind. Loopt het goed af, dan geeft dat het kind plezier en een tevreden gevoel: Dat kan ik! We kijken heel zorgvuldig naar ieder kind: Wat voor gevoel probeert het te uiten? Wat begrijpt het al wel, wat nog niet? We proberen zo veel mogelijk met woorden te begeleiden, omdat we denken dat wanneer warrige gevoelens een naam krijgen, ze gemakkelijker te hanteren zijn.

Tim van bijna 10 is na zijn schooldag nogal baldadig in zijn doen en laten. Hij loopt van alles en iedereen omver en is nauwelijks aanspreekbaar. De pedagogisch medewerker remt hem niet af, maar geeft hem juist de ruimte om zich even lichamelijk te laten gaan, op een manier dat hij niemand kwetst. Ze zoekt een 'ontladingsplek' voor hem (buiten in het speelbos, helpen bij de verzorging van de dieren, binnen op de speelmat). Na een kwartiertje is Tim helemaal ontladen en kan hij weer gewoon deelnemen aan het aanbod van die middag.

Tim wordt niet afgewezen, maar juist gestimuleerd om zijn gevoelens niet te onderdrukken. Op een deze manier stelt de pedagogisch medewerker hem in staat om weer positief deel te nemen aan het aanbod van die middag. Als Tim zich niet had mogen ontladen, had de pedagogisch medewerker die middag Tim waarschijnlijk vaak moeten corrigeren.

[Wat is het 'mensbeeld' van waaruit een pedagogisch medewerkster naar een kind kijkt en handelt?](#)

We benaderen de kinderen en respecteren hen als mensen met hun verschillende emoties en hun verstandelijke en lichamelijke mogelijkheden.

Wij spreken de kinderen in hoofdzaak aan als individu, omdat de nul- tot vierjarigen in deze fase van hun ontwikkeling in eerste instantie gericht zijn op zichzelf en steun nodig hebben zich bewust te worden van zichzelf en daarna zichzelf te leren kennen. Bij de oudere kinderen vanaf 4 tot 13 jaar passen we ons aan, aan de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van het kind.

[Welke eisen worden gesteld aan de inbreng van de pedagogisch medewerker in zijn/ haar communicatie met een kind?](#)

We luisteren goed naar de kinderen of kijken wat ze aan het doen zijn. Hoe jonger de kinderen, des te moeilijker is het te achterhalen wat ze precies denken en doen. We letten er goed op of onze interpretatie van hun bezigheden juist is. Datgene wat wij aandragen sluit aan bij hun eigen interesse. Met het kind praten gebeurt zoveel mogelijk op ooghoogte van het kind; dit betekent vaak letterlijk 'door de knieën gaan' om op gelijke hoogte met het kind te zijn. We letten op onze 'toon' als we met de kinderen praten en op onze eigen houding. Zorgen voor positieve aandacht, met versterking, stimulering van positief gedrag en ondersteuning. We proberen in te schatten wat het kind begrijpt en houden hier rekening mee.

We realiseren ons dat de medewerker een voorbeeldfunctie vervult wat betreft taalgebruik en een correcte wijze van communiceren met elkaar. Wij hechten groot belang aan duidelijk taalgebruik. Articulatie en juiste zinsopbouw verdienen continue de aandacht. Wij zorgen ervoor dat ze in een omgeving zijn waarin ze veel taal kunnen horen en gebruiken.

Kinderen uit niet-Nederlandstalige gezinnen krijgen binnen de kinderopvang de kans om Nederlands te leren. Op jonge leeftijd pakken de meeste kinderen een tweede taal snel op als ze in een rijke taalomgeving verkeren. We vinden het belangrijk om respectvol en positief met de thuistaal van het kind om te gaan. Kinderen voelen zich dan vrij in het gebruiken van beide talen.

Onderzoek heeft uitgewezen dat kinderen die al vroeg boeken leren kennen, taalvaardiger zijn, en sneller kunnen lezen en beter rekenen. Voorlezen aan kinderen is dus heel belangrijk. Het prikkelt de fantasie, ontwikkelt het taalgevoel, vergroot de woordenschat en draagt bij aan de interactieve vaardigheden. Elke dag wordt er daarom voorgelezen en gezongen, deze activiteiten zijn vastgelegd in ons dagritme. Ook wordt er regelmatig interactief voorgelezen en tijd gemaakt voor kringgesprekjes.

Ook de non-verbale communicatie als gezichtsuitdrukkingen spelen hierbij een rol. Een kind voelt/ziet wat de reactie is op een bepaald handelen en leert zo zijn grenzen kennen. We brengen in het aanbod van activiteiten veel variatie om de verschillende aspecten van de ontwikkeling regelmatig te stimuleren. Daarbij gebruiken we de taal om al onze handelingen en die van het kind te begeleiden. Kinderen ontwikkelen zich mede door communicatie. Het kind krijgt gelegenheid vragen te stellen en de leidster geeft antwoord en uitleg. We proberen elke situatie te gebruiken om het aantal woorden uit te breiden. Als de kinderen hun jas moeten aandoen, kun je zeggen: "doe je jas aan". Maar je kunt ook zeggen: "Als jij je jas aandoet dan maak ik je rits vast en doe ik je capuchon op. Heb je je sjaal en heb je je wanten?"

We gaan er van uit dat o.a. door interactie de taalverwerving van kinderen verbetert.

Hoeveel ruimte krijgt een kind in de omgang met de pedagogisch medewerker?

Respect voor de autonomie van het kind vinden we belangrijk. Zo pakken we niet onaangekondigd een kind op, maar raken het eerst aan en vertellen wat we gaan doen. Dit doen we eigenlijk bij alle handelingen die we uitvoeren. Het kind krijgt veel ruimte om op zichzelf/ bij zichzelf te zijn, daar we van mening zijn dat alleen dan een goede ontwikkeling mogelijk is. Zo kunnen kinderen ongestoord in hoeken en diverse speelplekken in de ruimte hun gang gaan en is er de mogelijkheid tot vrij spel. Alle kinderen krijgen de gelegenheid om op een of meerdere momenten van de dag te rusten op een van onze rustplekjes, lekker op de bank of zich lekker afzonderen in een rustige hoek met kussens. Initiatieven van het kind worden gestimuleerd en alleen gestuurd door de medewerker wanneer de veiligheid in het gedrang komt, of wanneer een ander kind er last van heeft.

Hoe organiseert de pedagogisch medewerker de dagelijkse gang van zaken rond een kind?

Doordat we met de ouders regelmatig gesprekken voeren en kinderen meestal meerdere dagdelen per week in 'Buitengewoon' vertoeven, leert de medewerker het kind goed kennen met al zijn eigen rituelen, eigen- en eigenaardigheden. Hierdoor heeft de medewerker kennis van specifiek gedrag, gewoontes, wensen van een kind en kan daardoor gericht omgaan met het humeur en de humor van een kind. We vinden het van groot belang dat de medewerker de kinderen stimuleert tot het spelen. Daarom spelen we ook vaak met de kinderen mee. Kinderen leren door deze interactie. Ervaring leert ons dat kinderen het geweldig vinden als een medewerker mee voetbalt, even mee stoeit en hun spel op gang helpt te brengen.

Een pedagogisch medewerker is goed op de hoogte van eet- slaap en speelgewoontes, waardoor het kind krijgt wat het nodig heeft. Zicht op ontwikkelingsstadia, grenzen kennen en kunnen van een kind en zicht op 'sociaal netwerk' van een kind, thuis en in de groep zijn items welke uitgebreid aan bod komen tijdens de observaties. We observeren de ontwikkelingsgebieden per kind bij en stemmen onze aanpak naar het kind toe hierop af, altijd in de overlegstructuur van de ouders/verzorgers.

Informatie over de ontwikkeling van het jonge kind is waardevol voor het basisonderwijs. Zeker wanneer kinderen zich opvallend gedragen of extra zorg nodig hebben. Wij houden met onze observaties deze informatie gestructureerd bij. We brengen ook de algemene emotionele toestand van de kinderen in kaart, gericht op het welbevinden, het zich prettig voelen in de opvang.

1.2 Emotionele veiligheid en de –binnen en buiten- ruimte

Door de wijze waarop wij de –binnen en buiten- ruimte aanbieden en inzetten creëren wij emotionele veiligheid voor een kind. De praktische uitwerking van een pedagogische visie is afhankelijk van de leeftijds- en ontwikkelingsfasen waarin kinderen zich bevinden. In een ruimte voor 0-4 jarigen zal het stimuleren/ondersteunen van de sociaal-emotionele ontwikkeling andere eisen stellen dan in een ruimte voor schoolkinderen. Niet alleen zijn er andere materialen, ook behoeften aan sociaal contact, privacy en zelfstandigheid en autonomie veranderen met het opgroeien.

Voor onze baby's hebben we bijvoorbeeld een duidelijke begrenzing van speelplekken, en onderscheid gemaakt in een 'rustig' en 'druk' gedeelte en een beperking van het prikkelaanbod. Voor peuters is het belangrijk dat er naast groepsplekken ook hoeken zijn waar een kind alleen of samen met een ander kind kan spelen, kinderen storen elkaar zo minder en spelen zelfstandiger. Bij schoolgaande kinderen neemt de behoefte aan autonomie en privacy toe. Onze inrichting is op hen afgestemd, biedt ruimte om zich terug te trekken, de mogelijkheid om eigen spullen mee te nemen en projecten waar ze mee bezig zijn (bouwen, knutselen) te laten staan. En daarnaast uiteraard de mogelijkheid om te kiezen uit verschillende activiteiten, waaronder we de activiteit 'niets doen' zeker niet vergeten!

Als de groep voor de buitenschoolse opvang in de ochtend niet gebruikt wordt, bieden we (40 weken per jaar) peuteropvang aan. Ook de oudste kinderen uit de dagopvang, nemen deel aan de peuteropvang. (zie ons beleid peuteropvang) In de peuteropvang werken we met het VVE programma Uk & Puk. Spelenderwijs worden kinderen gestimuleerd in hun totale ontwikkeling.

Welke eisen stellen we aan de ruimte en hoe is er aan de 'balans' in de ruimte gewerkt?

De kinderdagopvang groep van 'Buitengewoon' heeft de beschikking over 65 m² binnenspeelruimte en de buitenschoolse opvang 70m². Buiten beschikken we over meer dan 130 m². We hebben dieren, een moestuin en een speelbos. Om optimale veiligheid te waarborgen is de inrichting van het dagverblijf en de buitenschoolse opvang met grote zorg uitgekozen. We maken gebruik van hoogwaardige, duurzame en verantwoorde materialen voor ons meubilair en speelgoed. Door bewust kleurgebruik en materiaalkeuze zorgen we voor een prettige sfeer in 'Buitengewoon'. We willen een uitnodigende ruimte creëren, waar de kinderen zich op hun gemak voelen. Een huiselijke, kindgerichte sfeer vinden we belangrijk. Bij de keuze van de inrichting van de ruimtes hebben wij vooropgesteld dat de kinderen veilig opgevangen worden en jonge kinderen kunnen slapen in een goed bed. Ook de hygiëne heeft 'Buitengewoon' hoog in het vaandel staan. Te denken valt hierbij aan het verschonen van beddengoed, het reinigen van de toiletten en de vloeren etc. Deze werkzaamheden worden periodiek uitgevoerd volgens de gestelde eisen en bijgehouden in een schoonmaakplan.

De beroepskrachten ondersteunen de kinderen en zorgen ervoor dat zij ervaringen op kunnen doen in de ruimte middels beschikbare spelmaterialen, activiteiten aanbod en inrichting. Hierbij hoort taal en motorisch spel en ook bijv. het klaarzetten van 'triggers' waardoor de kinderen uitgedaagd worden ook eens met ander materiaal te experimenteren.

Sluit de inrichting aan op de behoefte aan veiligheid van de kinderen?

De inrichting is zodanig dat de kinderen zoveel mogelijk zelf kunnen doen. De ruimte prikkelt het kind, zodat het zelf op verkenning gaat. Ze kunnen bijna overal zelf bij komen. We beschikken bijvoorbeeld over open lage speelgoedkasten en wastafels/meubilair op kind hoogte. Zo zijn de kinderen zo min mogelijk afhankelijk van de leidster. Het speelkleed, de hoeken, het is herkenbaar voor het kind en bedoeld voor een bepaald soort spel. Dat draagt bij aan duidelijkheid en een rustige, fijne speelomgeving voor alle kinderen. De verschillende activiteiten zijn zodanig gesitueerd dat de kinderen elkaar niet in de weg zitten. De ruimte is ingedeeld in verschillende hoeken, werk- en speelplekken, zodanig dat kinderen in hun bezigheden niet door anderen gestoord worden. Bij de aanschaf van speelgoed en spelmateriaal letten we erop dat alle facetten van de ontwikkeling van kinderen aan bod kunnen komen.

Naast het speelgoed is er ook veel ‘kosteloos’ materiaal aanwezig om mee te bouwen, te knutselen of gewoon te onderzoeken. Het beschikbare speelgoed wordt niet continue aan de kinderen aangeboden. Van tijd tot tijd wordt het spelmateriaal verwisseld, om e.e.a. uitdagend en afwisselend te houden voor de kinderen.

We geven kinderen de ruimte zich te ontwikkelen, maar geven ook grenzen aan waar dat nodig is. Kinderen moeten kunnen ontdekken en zich kunnen verwonderen, kunnen uitproberen en de wereld verkennen en hun eigen mogelijkheden daarin zien te ervaren. Uitdaging is belangrijk en vraagt om een balans met de behoefte aan fysieke en emotionele veiligheid. We zoeken steeds naar een zorgvuldige en bewuste balans tussen de noodzakelijke veiligheid, zowel fysiek als emotioneel, en het bieden van uitdaging in de omgeving, de activiteiten en de speelmogelijkheden.

We hebben ‘Buitengewoon’ zo ingericht dat het kind zich veilig voelt om zelfstandig en fysiek veilig op ontdekking uit te gaan. Door herkenbaarheid van gebruik van de verschillende hoeken en speelplekken, weet het kind waaruit het kan kiezen. Dit kan doordat er structuur is in de inrichting (weten waar welk speelgoed te vinden is) of door aankleding (zien wat er te doen is). Zo weet een kind waar de verkleedkleding te vinden is en waar het kan puzzelen. We maken afspraken over gebruik van de ruimte zodat kinderen weten waar ze aan toe zijn en wat er kan en mag. We hebben regels over de fysieke veiligheid om ongelukken te voorkomen. Bijvoorbeeld; klimmen kan op een speeltoestel en er bovenop staan ook, maar dat mag niet op een tafel.

Wat zijn de kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en buitenruimte afzonderlijk?

Zowel binnen als buiten is de speelruimte zodanig ingericht dat de kinderen er veilig onder toezicht kunnen spelen. We streven ernaar de inrichting van de ruimte en het aanbod van materialen bij te laten dragen een gevoel van geborgenheid. We hebben aandacht besteed aan akoestiek, licht, kleur en indeling van de ruimte. Zowel binnen als buiten zijn speelgelegenheden gecreëerd waar uw kind zich vrij en veilig kan ontplooiën. Buiten beschikken de kinderen over, een zandbak, een glijbaan en trampoline en hebben we divers spel materiaal in onze berging passend bij de verschillende leeftijden. Daarnaast hebben we een moestuin, dieren en een speelbos. Kinderen halen veel plezier uit het klimmen, klauteren, en ontdekken van het bos. Spelen met zand en takken, knuffelen met de dieren, eieren zoeken in het kippenhok, zien hoe zaadjes in de moestuin groeien en van dichtbij bekijken hoe rupsen en kikkervisjes zich ontwikkelen. Buitenactiviteiten stimuleren tot samenwerking en samenspel. Voor het tillen van een zware tak heb je soms hulp nodig van een ander. Over een wiebelige balk lopen of een kip aaien kunnen momenten zijn van persoonlijke overwinning en groei. Er worden angsten en onzekerheden overwonnen en het kind krijgt een gevoel van zelfvertrouwen: “Ik kan het!”

1.3 Emotionele veiligheid en de groep

In en met de groep dragen wij zorg voor de emotionele veiligheid van een kind.

Hoe maken we de groep tot een vertrouwde omgeving voor een kind?

Kinderen komen, zoveel mogelijk, op vaste dagdelen in de week naar ‘Buitengewoon’ en daarmee komen ze tevens in aanraking met de aanwezigheid van vertrouwde groepsgenoten. Door de dagstructuur die we hanteren en door herhaling van activiteiten weten kinderen waar ze aan toe zijn en maakt dit tot een vertrouwd geheel. Op verschillende manieren zorgen we ervoor dat kinderen de andere kinderen en pedagogisch medewerkers beter leren kennen en zich met hen vertrouwd kunnen voelen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door ’s ochtends in de kring in spelvorm te starten met het welkomliedje en de namen van de kinderen te noemen en betrokkenheid onderling te vergroten (is iedereen er, wie is er nieuw, wie komt later, wie gaat binnenkort naar de basisschool enz.).

's ochtends bij binnenkomst worden kinderen welkom geheten; er wordt aandacht gegeven aan de ontvangst. Bij nieuwe kinderen of schuchtere kinderen of gewoon als een kind dat even nodig heeft, biedt de pedagogisch medewerker extra aandacht en ontfermt zich over het kind. Als het kind er behoefte aan heeft iets van thuis bij zich te houden (een knuffel, jas nog even aan, een speen) om zich op zijn gemak te kunnen voelen, kan dit altijd. Vaak is dit tijdelijk en ebt het geleidelijk vanzelf weg. De pedagogisch medewerkers ondersteunen het kind.

Ook het gebruik rituelen en vaste punten in het dagprogramma zijn belangrijk om een groepsgevoel en een gevoel van vertrouwdheid te creëren. Met elkaar rituelen maken en delen van ervaringen. Maar als een kind juist graag zijn eigen gang gaan en op zichzelf wil spelen, dan krijgt het daarvoor de ruimte. We kijken goed naar kinderen en letten op wat elk kind nodig heeft. We geven kinderen vanaf drie jaar de gelegenheid om ook eens ervaringen op te doen met het speelgoed van de BSO voordat ze naar school gaan. Hierdoor maken we de overgang van de ene naar de andere ruimte wat minder groot. Door op deze wijze bezig te zijn met de kinderen is het voor een kind (en ouder) ook geen probleem om een keer op een andere dag aan te sluiten, als extra opvang gewenst is. De rituelen zijn vertrouwd en keren dagelijks terug. Pedagogisch medewerkers kennen alle kinderen en zorgen dat zij de overdrachtslijsten van de andere dagen van de week (als ze niet werken) ook gelezen hebben. Zo zijn ze op de hoogte van alle ins en outs.

Een ouder kan om een extra opvangdag of dagdeel vragen op de groep of persoonlijk/telefonisch/per e-mail via de leiding. Wanneer het gaat om een extra dag binnen afzienbare tijd, kunnen de pedagogisch medewerkers op de groep zelf beoordelen of een extra dag qua beroepskracht-kindratio mogelijk is aan de hand van de overdrachtslijsten op de groep. Alle medewerkers zijn goed op de hoogte van het feit dat 'Buitengewoon' zich te allen tijde houdt aan het maximum aantal kinderen per groep. Wanneer de extra opvang voor langere duur is of voor over een aantal maanden, kunnen ouders terecht bij de leiding en wordt gekeken hoe de bezetting in die maanden is. Extra opvang wordt achteraf gefactureerd en wanneer het reguliere opvang wordt, wordt e.e.a. in contract verwerkt en maandelijks gefactureerd.

'Buitengewoon' gaat uit van vaste contractdagen. Herhaald contact met andere kinderen binnen een week is nog beter. Wij gaan dan ook uit van een minimum van 1 dag per week.

[Wat is de aanpak voor het omgaan met divers gedrag van kinderen?](#)

Door de diversiteit van kind persoonlijkheden hebben we te maken met opvallende en juist niet- opvallende kinderen, stille en drukke kinderen, kinderen die storend en verstorend gedrag vertonen en kinderen met veel en weinig initiatief. 'Buitengewoon' respecteert alle persoonlijkheden en laat ieder kind in zijn of haar waarde. Wel is het belangrijk dergelijk gedrag te signaleren en te observeren. We doen dat middels KIK observatielijsten, teneinde hier op een deskundige wijze mee om te gaan. Uiteraard wordt ook dagelijks geobserveerd en opvallende zaken genoteerd en besproken in het team. Wanneer er bijzonderheden zijn in de ontwikkeling van een kind of er andere problemen gesignaleerd worden, verwijzen we ouders door naar een multidisciplinair team, vaak via het consultatiebureau. Per kwartaal komt de consultatiebureauverpleegkundige bij ons in het kinderdagverblijf. De leiding van 'Buitengewoon' begeleidt de medewerkers bij het maken van observaties, handelingsplannen of het voorbereiden van oudergesprekken.

Voor de buitenschoolse opvang kinderen werken we aan welbevinden van de kinderen en observeren en registreren we dit ook waar we dit nodig achten. We zijn ons ervan bewust dat welbevinden van kinderen de voorwaarde is voor een optimale ontwikkeling. We voeren gesprekken met ouders en zo nodig met andere deskundigen. We proberen in samenspraak een juiste aanpak en benadering te hanteren voor ieder uniek kind. Het maken van een groepsplan kan hier ook bij helpen.

[Hoe houden we rekening met de eigenheid van een kind in de groep?](#)

Binnen de groepssamenstelling gaan we positief om met initiatief van een kind en trachten we juist om te gaan met specifiek gedrag van een kind. Zo besteden we aandacht aan individuele rituelen en hebben we aandacht en respect voor de eigenaardigheden van een kind. We maken zichtbaar waar een kind goed in is, bijvoorbeeld door dit te tonen in de kring of een zelfgemaakt werkje op te hangen en anderen erop attent te maken.

Hoe bevordert een leidster vriendschappen tussen kinderen?

Vriendschappen ontstaan als vanzelf, kinderen zoeken leeftijdsgenootjes op en delen dezelfde interesses met elkaar. We laten kinderen samen werken en spelen, laten ze samen delen en leuke dingen met elkaar meemaken. Dit bevordert de relaties onderling. We geven de gelegenheid aan de andere kinderen om het nieuwe kind te leren kennen. Vaak levert een praatje over wie ben je, waar woon je, heb je een huisdier.. gespreksstof op voor de kinderen. Vaak herkennen kinderen zaken als huisdieren e.d. die zij ook hebben, waardoor 'het ijs meteen gebroken is'.

Hoe bevordert een leidster communicatie tussen kinderen?

'Buitengewoon' doet actief aan communicatief 'voorleven', dat wil zeggen; gedrag dat de pedagogisch medewerker in woord, gebaar, houding zodanig voordoet aan een kind, dat het dit gedrag als vanzelfsprekend en passend bij een bepaalde situatie, overneemt, c.q. nadoet. Interacties tussen kinderen worden veelal begeleid en bevordert door kinderen vragen te stellen en correct taalgebruik te stimuleren.

Wat gebruikt en benut een leidster in het groepsproces om de emotionele responsiviteit tussen kinderen te bevorderen?

Ruimschoots wordt in alle groepen aandacht besteed aan 'emotionele leermomenten' zoals verdriet, plezier, pijn, conflict, grapjes. Belangrijk is om interacties tussen kinderen te begeleiden en het goede voorbeeld te geven van gewenst sociaal gedrag. Over de gehele dag doen zich uitnodigende situaties voor, waar de leiding professioneel op inspringt. Ook tijdens groepsactiviteiten in de kring staat emotionele responsiviteit geregeld centraal. Te denken valt dan aan een kind troosten bij verdriet, en bijvoorbeeld samen lachen om een grapje in de kring of aan tafel.

1.4 Emotionele veiligheid en activiteiten

Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de emotionele veiligheid van een kind waarborgt.

Hoeveel ruimte krijgt een kind voor eigen initiatief en op welke manier geeft een leidster steun aan een kind tijdens activiteiten?

We hebben per leeftijdsgroep, een werkplan geschreven om in het algemeen weer te geven hoe het er in de groep aan toegaat. Het gaat hierbij om de dagindeling, de verschillende activiteiten, de groepsregels, de feesten en de speciale uitstapjes. Er zijn vaste momenten op de dag waarbij pedagogisch medewerkers en kinderen gezamenlijk aan tafel zitten om te eten, te drinken, te zingen, voor te lezen, te knutselen, een spelletje te doen en te praten. Wij vinden dat het 'vrije' spelen, een groot deel van de opvangdag in beslag moet nemen maar daarnaast gaan wij ervan uit dat een kind een vast ritme nodig heeft, wat hem/haar zekerheid, veiligheid en herkenning geeft. De vaste, gezamenlijke momenten geven hen structuur en houvast. Met de ouders zijn tevens vaste breng- en haaltijden afgesproken om de rust in de dagopvanggroep zo min mogelijk te verstoren.

Zelfs al bij baby's zijn het spelen en leren niet te scheiden. Het actief leren is ingebed in het spontane spel van de kinderen. De kinderen krijgen de kans om boeiende materialen te manipuleren, te betasten, te vervormen, te onderzoeken, te vergelijken en te ordenen. De, al wat grotere, kinderen kunnen voor een groot deel zelfstandig kiezen, plannen en uitvoeren. De rol van de pedagogisch medewerker bestaat er dan vooral in verschillende materialen en activiteiten aan te bieden en de kinderen te helpen bij het kiezen en plannen en bij het verkennen van de mogelijkheden, moeilijkheden en oplossingen.

Wat is de aanpak om optimale betrokkenheid van (individuele) kinderen te creëren tijdens activiteiten?

In de kring of aan tafel proberen we alle kinderen, ook de allerkleinsten mee te laten genieten van elkaar en zo de betrokkenheid onderling te vergroten. Bij droog weer spelen we buiten met het buitenspelmateriaal en maken gebruik van de zandbak, de dieren, de moestuin of het speelbos. Ook de baby's gaan zo mogelijk mee naar buiten of maken een wandeling in de buggy.

We sluiten aan bij wat de kinderen al kunnen en bieden de eenjarigen bijvoorbeeld vingerverf, yoghurt of scheerschuim aan om te ontdekken. De grootste kinderen kunnen eventueel al helpen met het tafeldekken en afruimen maar ook zichzelf te verzorgen door een washandje zelfstandig te pakken, in de spiegel te kijken of het gezicht nu schoon is e.d.

Bij het afscheid nemen, zwaaien we met het kind naar de ouders. Bij het naar bed gaan zeggen we samen met het kind alle kinderen en pedagogisch medewerkers gedag om hen in de gelegenheid te stellen het kind welterusten te wensen. Voor het eten zingen we 'smakelijk eten' en ook bij het opruimen hoort een speciaal liedje.

Als volwassenen willen we beschikbaar zijn, in het bijzonder voor de baby's, als zij ons nodig hebben. Er is iedere dag tijd voor individuele en liefdevolle aandacht!

In de aankleding van de ruimte en bij een activiteit bijvoorbeeld in het kader van een thema maken we ook gebruik van dingen die de kinderen of ouders van thuis meenemen. Dat kan variëren van foto's van thuis tot bladeren die met de ouders samen van een boswandeling zijn meegenomen.

BSO-kinderen hebben bv. ook inbreng in de activiteiten die op stapel staan. We gaan uit van de talenten van de kinderen en laten die roulerend aan bod komen. Zo ontstaat bij elk talent een bepaalde betrokkenheid wat het kind een gevoel van vertrouwdheid geeft. Het verbindt 'Buitengewoon' met thuis. Er is ook een Kinderraad, die o.a. mogen meebeslissen welke activiteiten er gepland worden en welk speelgoed aangeschaft gaat worden.

Welke herkenningspunten zitten er voor een kind in de structuur van een dag, een maand, een jaar?

Naast alle dagelijks terugkomende activiteiten vieren we regelmatig feest met de kinderen. Samen een feest vieren legt de nadruk op het gevoel van verbondenheid met elkaar. Verjaardagen, Sinterklaas, Kerst, Pasen, Koninginnedag etc. Ook nodigen we soms ouders, broers, zussen of grootouders uit, bij bepaalde festiviteiten. Bij speciale uitjes worden de ouders goed geïnformeerd over de begeleiding en het vervoer en krijgen zij de gelegenheid zelf een keuze te maken of hun kind mee mag.

Voor de BSO-kinderen worden vooral in vakanties en bij hele dagen opvang uitjes georganiseerd, bv. naar het hulsbeek, de midgetgolfbaan, schaatsbaan, museum enz. We willen de wereld namelijk in de BSO halen!

Dagindeling

De manier waarop het dagprogramma is opgebouwd speelt een rol bij het bereiken van een gevoel van veiligheid. Ook het spel- en activiteiten aanbod zijn van invloed op de emotionele veiligheid. Het bieden van structuur en duidelijkheid zijn factoren die maken dat kinderen weten waar ze aan toe zijn. Dat draagt bij aan een veilig en vertrouwd gevoel. We brengen daarom structuur aan in de dagindeling en zorgen voor een dagritme en continuïteit.

We hebben afspraken over gebruik van speelmaterialen. We gaan bij de dagindeling uit van wat de kinderen nodig hebben en wat de kinderen aangeven en wijken daarom soms ook af van voorgenomen programma's of vaste patronen. Het kind staat ook hierin centraal. We proberen aan te sluiten bij de eigen rituelen van het kind voor zover haalbaar. Dit verschilt per kind en ook per leeftijd. Bij baby's is het noodzakelijk om rekening te houden met slaaptijden, voedingstijden en voedingsgewoontes, troostrituelen (bijv. eigen knuffel mee bij het slapen) van het kind.

Het kind is op 'Buitengewoon' aan onze zorg toevertrouwd en van goede verzorging afhankelijk. We hebben afspraken over gezonde voeding, (voedsel)hygiëne en goede lichaamsverzorging.

Elk jong kind verwondert zich over de wereld om hem heen. Het ontdekt, leert en ontwikkelt zich als het de ruimte krijgt om zelf dingen uit te proberen en te ervaren. We willen het kind daarom een omgeving, spelmogelijkheden en activiteiten bieden die uitnodigen en uitdagen tot verwondering. Een omgeving en mogelijkheden die nieuwsgierig maken en waar wat in en mee te beleven is.

Bij het aanbod aan spelmaterialen, bij de inrichting en activiteiten letten we op variatie, waarbij aan alle verschillende ontwikkelingsgebieden (lichamelijk, cognitie, taal/spraak, creativiteit/fantasieaandacht wordt besteed) Zo zorgen we ervoor dat elk kind ervaringen opdoet binnen alle ontwikkelingsaspecten. We bouwen voort op waar het kind in zijn ontwikkeling aan toe is. We geven het de ruimte en bieden de mogelijkheid om net een stapje verder te komen.

Dagindeling voor de kinderopvang (zes weken tot vier jaar)

BABY'S:

Bij baby's staat de aandacht voor rust, herkenbare regelmaat en geduld in de benadering centraal. We vinden het belangrijk dat er rekening gehouden wordt met het eigen ritme en wat het kind aankan. We waken voor overprikkelbaarheid en bieden een gedoseerd aanbod met variatie. Zo krijgt de baby de kans en de tijd om daadwerkelijk te ontdekken en te zien wat het zelf kan. We kijken en luisteren als leiding goed en hebben oog voor het unieke van elke baby. Elk kind volgt zijn eigen dagritme, we proberen zoveel mogelijk het ritme van thuis aan te houden, zodat het kind snel kan wennen aan de opvang.

De iets oudere baby's komen vaak in hetzelfde ritme terecht; rond negen uur 's morgens krijgen de kinderen fruit of een fruithapje, om elf uur brood en melk en om ongeveer 2 uur fruit en om 4 uur 's middags een tussendoortje zoals een liga.

De jongste baby's zitten er, zo mogelijk in een speciale kinderstoel bij, om de betrokkenheid te vergroten. Zij krijgen de fles en warme maaltijd volgens hun eigen ritme.

We vinden het belangrijk dat de baby's, hun fles krijgen in de armen van een pedagogisch medewerker. Kinderen voelen zo de geborgenheid die wij hen willen bieden. De jonge kinderen kunnen zich vrij bewegen en ontwikkelen met spel materiaal onder handbereik.

De kinderen gaan volgens hun eigen slaapritme naar bed. Slapen neemt in het dagelijkse programma van het kinderdagverblijf een belangrijke plaats in. De jongste kinderen slapen nog grote delen van de dag op wisselende tijden, terwijl dreumesen en peuters vaak aan 1 slaapje genoeg hebben. In overleg met de ouders worden er afspraken gemaakt over het slapen.

Slapen is in de kinderopvang zomers ook buiten mogelijk in een kinderwagen (allerkleinsten), of het buitenbedje. Hierbij hanteren we uiteraard ook allerlei richtlijnen zodat dit op de juiste wijze gebeurt en alleen na toestemming van de ouders. Buitenslapen is gezond en kinderen slapen vaak langer en beter/dieper is onze ervaring. Nieuwe prikkels op het dagverblijf kunnen heel vermoeiend zijn vandaar dat we veel aandacht besteden aan de rustmomenten.

Tussendoor spelen we met de kinderen en doen we gerichte activiteiten.

Van het veelvuldig verschonen maken we een gezellig onderonsje en een echt gericht ontwikkelingsmoment met veel individuele aandacht van de leidster naar het kind door onderlinge interactie en communicatie met het kind. We spelen in op de persoonlijke behoefte van ieder kind, het ene kind heeft meer behoefte aan gerichte activiteiten, het ander kind vraagt meer om rust.

Bij droog weer spelen ook de kinderen die bijvoorbeeld niet kunnen lopen, buiten met het buitenspel materiaal en maken gebruik van de zandbak. Eventueel gaat ook de kinderwagen, of buggy met een baby erin mee naar buiten. We beschikken ook over ligplekjes met een muskietennetje zodat we niet bang hoeven te zijn dat de baby door een wesp gestoken wordt.

Binnen kunnen de baby's zich vermaken op de vloer. Er is een mat met een spiegel waar baby's bij elkaar kunnen liggen en zo met elkaar kunnen "communiceren". De baby's mogen ook in de box. Ook de box is van dusdanige grootte dat het de baby niet belemmert bij het spelen. Materialen voor zintuiglijk onderzoek/spel liggen voor het grijpen. Er zijn in voldoende mate rammelaars, bijtringen en speelgoed met kleur en geluid aanwezig. Ook zitten in een wipstoeltje met boven zich het baby- activiteitencentrum behoort tot de mogelijkheden.

Het ritme van de kinderen wordt gevolgd en we streven ernaar dat kinderen, bij goed weer, altijd naar buiten gaan. Liefst twee keer per dag.

Steeds terugkerende aspecten zijn bijvoorbeeld het afscheid nemen. We zwaaien met het kind naar de ouders. Bij het naar bed gaan zeggen we het kind gedag als ritueel om te gaan slapen. Voor het eten zingen we 'smakelijk eten' en ook bij het opruimen hoort een speciaal liedje. Ook voor kinderen die slechts een deel van de dag bij ons aanwezig zijn, creëren we een duidelijk breng- en haalmoment en bereiden we het kind erop voor dat hij/zij zo wordt opgehaald.

DREUMESSEN EN PEUTERS:

Dreumesen en peuters krijgen geleidelijk aan steeds meer de behoefte om hun eigen gang te gaan, 'zelfstandig' te zijn en letterlijk verder te kijken. Zij willen klimmen en klauteren en ervaren wat je allemaal kunt doen. Ze ontdekken hoe leuk het is om dingen samen te doen, maar willen ook 'zelf doen' en spel materiaal voor zichzelf houden. De leiding biedt emotionele ondersteuning, structuur en geeft grenzen aan. De leiding legt materialen klaar die als 'trigger' bedoeld zijn en dienen als uitdaging. Dit zijn steeds andere materialen. Er zijn verschillende plekken in de ruimte waar de kinderen zich even zelfstandig terug kunnen trekken, met een boekje, met een spel, met een knuffel. Soms kan dit nodig zijn voor kinderen die vroeg worden gebracht of juist kinderen die tussen de middag niet meer gaan slapen maar wel even de behoefte hebben om tot zichzelf te komen.

De peuters gaan, 40 weken per jaar, elke ochtend naar de peuteropvang in de buitenschoolse opvang groep. We starten met het goede morgenlied en kijken alle kinderen persoonlijk aan en wensen elkaar goedemorgen. Dit is tevens een goede gelegenheid om gericht te kijken naar het kind om o.a. de gemoedstoestand vast te stellen. Soms nemen we de kinderen ook een voor een op schoot zodat ze zich persoonlijk ook echt welkom voelen. We zingen liedjes, vertellen een verhaal of de kinderen vertellen zelf wat ze hebben meegemaakt. Wij werken met Uk en Puk, een methode voor voorschoolse educatie. Om de paar weken wordt er een nieuw thema geïntroduceerd in de kring a.d.h.v. concrete materialen of een vertelplaat. Daarna is er fruit aan tafel, of bijv. een traktatiemoment.

Hierna gaan we buiten spelen of we doen eerst een gerichte activiteit met ze, zoals knutselen of een activiteit waarbij veelal de taalverwerving centraal staat, en gaan daarna naar buiten.

Om half twaalf is het lunchtijd. We eten aan tafel om er een knusse sociale bezigheid van te kunnen maken en tevens om kinderen de correcte eetgewoontes aan te leren als, wachten met eten tot iedereen een boterham heeft, niet met volle mond praten, zelf boterham leren smeren, zingen van het smakelijk eten liedje.

Na de lunch gaan sommige kinderen een middagslaapje doen. De anderen gaan terug naar de dagopvang groep. Ook voor kinderen die slechts een dagdeel bij ons op de groep zijn, creëren we een goed breng- en haalmoment op basis van steeds terugkerende gebeurtenissen. "Na het boterhammetje eten, wordt je opgehaald en jou zien we morgenochtend weer..., jullie gaan zometeen even naar bed en jij blijft even wakker en mag ..."

Als de jongsten slapen, bereiden we de oudsten voor op de basisschool middels moeilijker spel materiaal, een werkblad of andere opdrachtjes. Dit is vaak een klein groepje waarin de kinderen goed hun ontwikkeling kunnen laten zien.

Om ongeveer 2 uur 's middags zitten we weer met elkaar aan een tafel. Bij alle gemeenschappelijke activiteiten helpen de kinderen zoveel mogelijk door hun eigen beker/fruitbakje op het aanrecht te zetten, door zelf hun kleding alvast uit te trekken, zelf op te ruimen, tafel dekken, knutselspullen klaarzetten en alles weer opruimen e.d.

Weer of geen weer, (behalve bij harde regen) we spelen buiten: fietsen, klimmen, glijden en maken van alles in de zandbak. Helpen met het verzorgen van de dieren, knuffelen met de dieren of helpen in de moestuin. Ook gaan we samen op ontdekking in het speelbos.

Het buiten zijn / buiten spelen vinden we zeer belangrijk voor de ontwikkeling van de kinderen. Spelenderwijs bewegen en spelen in de buitenlucht draagt bij aan een goede gezondheid van de kinderen. Het vrije spelen voert de boventoon.

Wanneer we merken dat het spel van buitenaf gestimuleerd moet worden, ondernemen we actie. Dit kan zijn wanneer een kind langdurig hetzelfde speelt, weinig beweegt, geen plezier heeft in het buiten spelen etc. We bewegen ook samen met de kinderen, bijvoorbeeld met een bal erbij of een zangspelletje. Als kinderen bewegingen zien, willen ze die graag nadoen. Het brengt hen op ideeën. Buiten kan de grove motoriek worden getraind, wat weer leidt tot vorderingen op cognitief gebied. Binnen knutselen we met de kinderen: plakken, verven, tekenen. We spelen met de blokken, de lego, de trein en met puzzels. De kinderen of wijzelf spelen poppenkast en verder spelen de kinderen fantasiespelletjes, bijvoorbeeld in de huishoek.

Het jaarrooster/programma biedt speciale activiteiten zoals projecten, bewegingsspel, muziek, verhalen vertellen of constructieactiviteiten die afgestemd zijn op het ontwikkelingsniveau en de interesse van de kinderen. We gebruiken hiervoor een speciaal ontwikkelde voor- en vroegschoolse-methode (Uk en Puk). Elke zes weken hebben we een nieuw thema waarbinnen we werken.

Er zijn ontwikkelingsmogelijkheden voor alle kinderen in opgenomen.

We laten ze vrij spelen met diverse materialen zowel groot materiaal als klein materiaal om zo hun lichamelijke ontwikkeling, de motoriek te stimuleren.

Ter aanvulling hierop doen we zang- en dansspelletjes, motorische oefeningetjes, wandelingetjes etc.

We stimuleren de sociaal-emotionele ontwikkeling door kinderen met elkaar in contact te brengen. Kinderen onderling, maar ook in groepsverband. Sociale vaardigheden worden o.a. aangeleerd bij het spelen met poppen en bij het illusiespel (verkleedkleden etc.)

We sluiten ons aan bij de verstandelijke en creatieve ontwikkeling van de kinderen. De pedagogisch medewerkers zijn vanuit hun opleiding op de hoogte van de ontwikkelingsfasen van kinderen.

We willen de kinderen enerzijds volgen en stimuleren anderzijds willen we de kinderen sturen en enigszins voorbereiden op de basisschool. Denk aan een bepaalde mate van zelfstandigheid als aan- en uitkleden, opruimen, puzzelen, medeverantwoordelijkheid voor de materialen etc. Al eens een schaar hebben gebruikt, prikken, propjes maken, plakken, verven etc.

We bieden kinderen zangspelletjes, rijmpjes en verhaaltjes aan die bij een thema passen en hen in aanraking brengen met verschillende woorden t.b.v. hun taalontwikkeling.

Samen met de kinderen zwaaien we naar ouders die weggaan.

Voor het eten zingen we 'smakelijk eten'. We wachten op elkaar tot iedereen een boterham heeft en pas na het zingen gaan we samen eten.

Speciale gebeurtenissen laten we niet zomaar ongemerkt voorbij gaan. Verjaardagen worden bijvoorbeeld uitbundig gevierd. Het vieren gebeurt volgens een vast ritueel zodat de kinderen weten waar ze aan toe zijn. Een kind hoeft zich dan niet overvallen te voelen wanneer er een feestmuts verschijnt om op te zetten. De kinderen weten dat als je de muts liever niet op hebt, dit ook niet hoeft.

De al wat oudere peuters worden betrokken bij de zorgtaken van de pedagogisch medewerkers. Zoals bijvoorbeeld het troosten van een ander (jonger) kind. Om de kinderen zich op alle aspecten van hun ontwikkeling te kunnen laten ontplooiën, gaan we uit van de activiteiten die de kinderen zelf aangeven.

Omdat kinderen van nature nieuwsgierig zijn en graag dingen uitproberen, is het meest voor de hand liggend die activiteiten uit te breiden waar het kind zelf al aan begonnen is, of het kind te helpen zijn zelf gekozen activiteit uit te voeren. De kans dat het geconcentreerd bezig gaat, is dan groter.

Voor alle duidelijkheid willen we stellen dat wij onder het woord activiteiten niet alleen knutselen verstaan, het doen van georganiseerde spelletjes, of het spelen met constructiemateriaal en puzzels, maar ook het knuffelen, aankleden, tafelmanieren leren, enzovoorts. Ook het verschonen van een kind is een duidelijk ontwikkelingsmoment voor exclusieve, persoonlijke aandacht.

Bij het maken van een knutselwerkje staat soms de activiteit centraal en niet het resultaat. De kwaliteit van het proces waarmee het kind actief is geweest is dan belangrijker dan het uiteindelijke product wat mee naar huis gaat.

Kinderen die bijna overgaan naar de buitenschoolse opvang, geven we de kans om eens even te snuffelen in de buitenschoolse opvang groep. Welk speelgoed is er, welke kinderen zijn er etc. Ook andersom, voor kinderen die net over zijn naar de buitenschoolse opvang, kan het goed zijn om even naar de dagopvanggroep te gaan om nog even te spelen met iets 'ouds en vertrouwd'. Hiermee hopen we het kind te ondersteunen bij de overgang naar de andere groep.

Dagindeling voor de buitenschoolse opvang groep (4 tot 12 jarigen)

Kinderen in de basisschoolleeftijd willen bijzondere, spannende en gevarieerde activiteiten kunnen doen, maar hebben daarnaast vooral ook de behoefte om vrij te zijn en met hun vrienden/vriendinnen te kletsen of soms juist even niks te hoeven. We bieden een omgeving waarin uitdaging te vinden is en de gelegenheid om heel verschillende dingen te doen, maar ook ontspanning en je eigen gang gaan (lekker kletsen/uitrusten). We betrekken kinderen uitdrukkelijk bij wat er op de BSO te doen is. Aan de inbreng van de kinderen zelf hechten wij veel waarde, we geven concreet vorm aan kinderparticipatie d.m.v. de kinderraad.

De uitgangspunten voor onze BSO zijn;

De school is uit, tijd voor ontspanning! Allereerst is er aandacht voor de voorbije schooldag. Even wat eten, drinken, kletsen en bedenken wat we gaan doen. De kinderen zitten gezellig aan de grote tafel.

Kinderen leren niet alleen van lessen op school maar ook van alles wat daarbuiten gebeurt. Mochten er kinderen behoefte hebben aan huiswerk maken of hebben ouders aangegeven hiervoor graag tijd in te plannen die dag, bieden wij een huiswerkplek aan. Ook zijn er mogelijkheden om bv. een spreekbeurt voor te bereiden en (samen) op zoek te gaan naar geschikte materialen.

Na schooltijd breekt het moment aan om van vrije tijd te genieten. Het ene kind is moe en wil het liefst alleen zijn, de ander bruist van energie.

We gaan zoveel mogelijk uit van de initiatieven van het kind en geven zo nodig spelsuggesties. We kunnen optimaal inspelen op de behoefte van de kinderen door het aanbod van spelmateriaal. We zijn in het bezit van gezelschapsspelletjes, een voetbaltafel, constructiemateriaal, boeken en strips, muziek, verkleedkleding, Playmobil, lego, knutselmateriaal, noem maar op.

Alles wat te maken heeft met een zinvolle vrijetijdsbesteding mogen kinderen doen. En als ze even geen zin hebben, vinden wij dat dat ook mag. Het is tenslotte hun vrije tijd. Even lekker luiere mag ook!

We vinden het belangrijk dat de kinderen gestimuleerd worden tot bewegen. Als het weer het toelaat, wordt iedere dag buiten gespeeld. De kinderen kunnen helpen in de moestuin, de dieren verzorgen en knuffelen en spelen en ontdekken in het speelbos. Ze kunnen hutten bouwen, klimmen en klauteren. Ook kunnen we met z'n allen naar het speelveld in de buurt lopen waar een kabelbaan en een klimtoren staan.

Ouders geven toestemming dat hun kind aan externe activiteiten, buiten de BSO- locatie mogen deelnemen. Voor eenmalige uitstapjes kunnen ouders hun kind steeds apart opgeven.

Voorschoolse opvang

De kinderen komen samen met hun ouder/verzorger binnen in de eigen ruimte van de BSO. De ouder brengt de pedagogisch medewerkster op de hoogte van hoe het met het kind gaat. Na een kort afscheid, krijgt het kind de kans om even lekker bij te komen. Even een boekje lezen op de bank, een tekening maken of gewoon even lekker bijkletsen met een pedagogisch medewerkster. Ook is het mogelijk om een, in de haast vergeten boterham nog even te nuttigen. Voor alle kinderen is er de mogelijkheid om nog even wat te drinken, een kopje thee of wat limonade.

In de ruimte staat al het spelmateriaal tot hun beschikking. Op de tijd dat we naar school moeten, maken we ons klaar voor vertrek. Eventueel wordt informatie overgedragen aan de groepsleerkrachten.

Naschoolse opvang

Op het moment dat de schoolbel gaat, worden de kinderen uit school gehaald. We proberen in eerste instantie de kinderen zelf uit school te halen. Als dit niet meer lukt, zullen we gebruik gaan maken van taxi's. We wachten tot we er allemaal zijn en mogen dus eerst even spelen en gaan dan eerst met z'n allen wat drinken en eten.

Zelfstandigheid bij het handen wassen, inschenken, smeren van crackers e.d. wordt gestimuleerd. Ook streven we ernaar dat we bij een tafelmoment de kinderen aanleren om naar elkaar te luisteren, een grapje te waarderen en storend gedrag te corrigeren.

Na het drinken e.d. gaan de kinderen, net als thuis, lekker doen waar ze zelf zin in hebben. Er worden meerdere activiteiten aangeboden waaruit de kinderen kunnen kiezen, en natuurlijk kunnen ze ook lekker buiten spelen. Hutten bouwen in het speelbos, knuffelen met de dieren of helpen in de moestuin. Om vier uur gaan we nog even aan tafel om iets te drinken met wat lekkers erbij. Rond de klok van vijf uur is het tijd om op te ruimen. Alle speelhoeken worden weer netjes gemaakt en de kinderen kunnen hun warme eten opeten, als ouders dat van thuis hebben meegegeven. Uiteraard zijn er kinderen die langer blijven dan vijf uur, zij gaan nog verder met hun activiteit of krijgen iets naar hun wens aangeboden. Na een mondelinge overdracht aan de ouders gaan de kinderen weer naar huis.

Vakantieopvang

Het vakantieaanbod ziet er nog aantrekkelijker uit dan het dagelijkse programma. Kinderen en pedagogisch medewerkers bedenken samen activiteiten in vakantiesfeer. We werken dan elke week binnen een bepaald thema. Bijvoorbeeld het thema detective. We houden een fotospeurtocht, gaan op bezoek bij de politie, bekijken onze vingerafdrukken en nog veel meer. We maken ook uitstapjes met de kinderen naar het Hulsbeek, Avatarz de film, het museum of een andere avontuurlijke activiteit. Ouders worden hier altijd van te voren schriftelijk over op de hoogte gesteld en moeten hiermee akkoord gaan.

1.5 Emotionele veiligheid en spelmateriaal

Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die bijdraagt aan de emotionele veiligheid voor een kind.

[Hoe leren kinderen met spelmateriaal om te gaan en hoe geeft een pedagogisch medewerkster steun en begeleiding bij het omgaan met het spelmateriaal?](#)

We bieden de kinderen de mogelijkheid aan zich op alle onderdelen van hun ontwikkeling te kunnen ontploien; de emotionele, de sociale, de motorische en de cognitieve ontwikkeling. In het spelen met de kinderen of in het begeleiden van hun spel komen vaak meerdere aspecten van de ontwikkeling tegelijk aan bod.

Voorbeelden van het aanpassen van activiteiten aan het niveau van een baby zijn: het speelgoed boven een baby hangen die zelf nog niets vast kan pakken. Hele jonge baby's voor de spiegel leggen, zodat ze geïnteresseerd raken in de bewegingen van hun armen en benen.

Om het spel bij de kinderen op gang te brengen, hebben wij in 'Buitengewoon' verschillende activiteitenplekken gecreëerd. We hebben een poppenhoek, bouwhoek, plek waar geknutseld kan worden etc. Het betreft hierbij o.a. activiteiten waarbij de kinderen veel 'vrije keus' gelaten wordt. Deze speelplekken zijn dan ook niet/nauwelijks afgeschermd van de rest van de leefruimte. Ons uitgangspunt hierbij is dat wij vinden dat kinderen rijk en veelzijdig moeten spelen omdat ze dan vanzelf leren. Wij vinden het experimenteren, 'vrije' spelen, 'vrije' gepuzzel en geknutsel, een van de goede voorbereidingen op de basisschool.

In 'Buitengewoon' kennen we het belang van voorlezen, het stimuleert de taalontwikkeling, de ontwikkeling van het denken, het geheugen.... voorlezen draagt bij aan wereldoriëntatie. De omgeving voor het kind moet veiligheid bieden tijdens het voorlezen. In een veilige omgeving kan een kind ook zijn/haar persoonlijke eigenschappen goed ontwikkelen. De aankleding van de plek waar de kinderen de leesboeken kunnen vinden is vrolijk met kleur en bij de boeken horen bijvoorbeeld ook de figuren uit het boek en die liggen er ook bij. We bieden de kinderen ondersteuning door samen te lezen of te laten lezen met leeftijdgenootjes en het lezen kan ook een rustmoment geven voor het kind op de groep.

Ook het educatieve programma Het Zandkasteel van PeuterTV, Sesamstraat, of een ander peuterprogramma, wordt zo nu en dan bekeken. Mits verantwoord gebruikt, vinden wij tv kijken een goede aanvulling op onze activiteiten. We verbinden er de randvoorwaarde aan dat we hooguit een kwartiertje per dag televisie kijken, zo mogelijk binnen het thema dat we op dat moment voeren.

Ons voorlezen en het televisiekijken vullen elkaar uitstekend aan. Op de televisie worden ook prentenboeken aangeboden. Doordat de beelden uit het prentenboek bewegen op de tv en er geluid aan toegevoegd is, wordt de verhaallijn toegankelijk gemaakt waarna het voorlezen van hetzelfde boek nog meer voorleesplezier oplevert. In de peuteropvang wordt eventueel de televisie van de BSO gebruikt om een educatief programma te bekijken.

In de buitenschoolse opvang gebruiken we hetzelfde uitgangspunt als in de dagopvang: verantwoord en tijdsgebonden.

Doel 2 Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie

Inhoud van het opvoedingsdoel 'persoonlijke competentie'

Met het begrip 'persoonlijke competentie' wordt bedoeld op brede persoonlijkheidskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Dit stelt een kind in staat om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden.

Bij jonge kinderen zijn onderzoeken en spel de belangrijkste middelen om greep te krijgen op hun omgeving. Door onderzoek ontdekt het kind nieuwe handelingsmogelijkheden die vervolgens in spel worden geoefend, uitgebouwd, gevarieerd en geperfectioneerd. Onderzoek en spel zijn intrinsiek gemotiveerd; de kwaliteit van Onderzoek en spel is een voorspeller van hun latere creativiteit, onafhankelijkheid en veerkracht.

Drie groepen factoren kunnen ingezet worden om onderzoek en spel te bevorderen:

- Inrichting van de ruimte en aanbod van materialen en activiteiten.
- Vaardigheden van leidsters in het uitlokken van spel.
- Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten.

Om in de praktijk uitvoering te geven aan de uitgangspunten over het opvoedingsdoel 'persoonlijke competentie' zijn de volgende vragen van belang:

- 2.1 persoonlijke competentie en de leidster-kind interactie;
- 2.2 persoonlijke competentie en de –binnen en buiten- ruimte;
- 2.3 persoonlijke competentie en de groep;
- 2.4 persoonlijke competentie en activiteiten;
- 2.5 persoonlijke competentie en het spelmateriaal.

2.1 Persoonlijke competentie en de leidster-kind interactie

In de leidster-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.

Op welke manier stimuleert de pedagogisch medewerker een kind en met welke aanpak biedt een leidster hulp en steun aan een kind?

Ieder mens heeft recht zich op zijn eigen wijze te ontplooien, zonder daarbij de veiligheid van zichzelf en anderen aan te tasten. Belangrijke aandachtspunten in dat verband zijn: respect voor mens, dier en ding alsook veiligheid en het zich eigen maken van algemeen geaccepteerde normen en waarden.

We gaan ervan uit dat ieder kind de drang in zich heeft om zich te ontwikkelen, en dat doet op zijn eigen manier op basis van aanleg en temperament.

We gaan ervan uit dat kinderen leren niet alleen in spel en in speciaal ontworpen leersituaties, maar vooral ook door het meedoen aan zinvolle dagelijkse activiteiten in het kinderdagverblijf en de buitenschoolse opvang.

Als basis voor het zich kunnen ontwikkelen is een sfeer van veiligheid en vertrouwen nodig. We hebben de taak voor die veiligheid en dat vertrouwen te zorgen.

We hebben de taak kinderen de gelegenheid te geven hun nieuwsgierigheid te prikkelen. De omgeving moet tegemoet komen aan de behoefte om ervaringen op te doen en volwassenen hebben de taak kinderen daarin te stimuleren.

In de groepen zoeken we per kind activiteiten uit, met vaak een verschillende moeilijkheidsgraad per kind. We houden meer rekening met de individuele behoeften en mogelijkheden, dan met de leeftijd van het kind.

Per kind bekijken we wat het kan bij dingen als het zichzelf aankleden, klimmen op de aankleedtafel, een jas losmaken, etc.

Allemaal zaken waarbij een kind zich gaat realiseren wat het wel en wat het nog niet onder de knie heeft. Dit levert een bijdrage aan het zelfbewustzijn.

Wij realiseren ons dat een kind zich veilig moet voelen, willen we eisen aan hem kunnen stellen. Bij nieuwe kinderen houden we daar extra rekening mee.

Het grootste gedeelte van de beschikbare tijd besteden we aan de kinderen individueel. We spreken ze ook aan als groep, maar dat is meer in de vorm van gezamenlijk eten en drinken om de dag een duidelijke structuur te geven. De pedagogisch medewerkers van 'Buitengewoon' spelen vooral een begeleidende rol hierin.

Ons pedagogisch doel is dat de kinderen zich ontwikkelen tot evenwichtige mensen die hun eigen talenten onderkennen en benutten. Dit evenwicht realiseren we door situaties in het kinderdagverblijf te creëren die ervoor zorgen dat de kinderen zich prettig voelen, vertrouwen hebben in eigen kunnen, voor zichzelf op kunnen komen, respect ontwikkelen voor zichzelf en voor anderen, positief in de maatschappij staan, zelfstandig zijn en sociaal vaardig.

We reageren positief wanneer de kinderen in het kinderdagverblijf zichzelf willen uit- of aankleden bij het verschonen of naar bed gaan. Zo betrekken we ook de kinderen bij de dagelijkse gebeurtenissen. Eigenlijk zijn we gedurende de dag bezig met inspelen op dingen die de kinderen interesseren. We beperken de initiatieven van kinderen alleen wanneer een activiteit te gevaarlijk is, het ritme van de dag erdoor verstoort raakt, wanneer een kind er te druk van wordt, of wanneer de activiteit andere kinderen stoort.

2.2 Persoonlijke competentie en de –binnen en buiten- ruimte

Door de wijze waarop wij de –binnen en buiten- ruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.

Hoe stimuleer je dat een kind gebruik maakt van de ruimte?

Bij het gebruik maken van de ruimte stimuleren wij het kind door voorbeelden aan te dragen op welke manier hieraan invulling gegeven zou kunnen worden. Veelal zijn er verschillende mogelijkheden. We vinden gelegenheid bieden voor eigen initiatief net zo belangrijk, maar soms heeft een kind net even een externe prikkel nodig om verder te komen. Natuurlijk betrachten wij altijd respect te houden voor autonoom spel. De omgeving is dusdanig ingericht dat kinderen ook zelfstandig aan het werk kunnen. Het spel- en werkmateriaal is zo uitgestald dat kinderen er veelal zelf bij kunnen, er wordt gewerkt met specifiek ontwikkelde materialen. De ruimte is overzichtelijk en herkenbaar, alles heeft zijn vaste plek en kinderen leren zorg te dragen voor hun omgeving door zelf op te ruimen.

We streven naar een evenwicht tussen veiligheid en uitdaging in een vertrouwde en herkenbare sfeer. Er bestaat een herkenbare indeling met plaatsen voor rust en actie, zoals bijvoorbeeld de ‘babyhoek’ en een speelhoekje, waar kinderen zich even kunnen afzonderen indien ze hieraan behoefte hebben. Er zijn tal van mogelijkheden die aansluiten bij leeftijd en ontwikkelingsstadia van een kind en er zijn tevens heldere afspraken over omgangsvormen en gedragsregels in de diverse ruimten. Bijvoorbeeld geen speelgoed van binnen mee naar buiten nemen, fietsjes e.d. netjes parkeren. Ook omgangsvormen als ‘op je beurt wachten’ en regels als ‘handen bij jezelf houden’ worden steeds herhaald.

We bieden in onze ruimtes bijvoorbeeld de juiste kinderboeken aan, geschikt voor de leeftijdsgroep. We scheppen condities waardoor een kind zelf het initiatief kan nemen om te gaan lezen om de woordenschat te vergroten, het geheugen te trainen, het vergroten van de woordkennis en begrippen, kortom het ontwikkelen van de taal.

Hoe wordt gewerkt aan het omgaan met veilige en onveilige (spel-)situaties?

Het spreekt voor zich dat we heldere en begrijpelijke afspraken maken en instructies geven aan de kinderen. Ook verwoorden we in duidelijke, begrijpelijke taal mogelijke risico's. Napraten over ongelukken en bijna-ongelukken zijn van belang om besef te creëren bij de kinderen en mogelijk preventief te handelen. Indien zich een onveilige spelsituatie voordoet, grijpen we direct in. Voorbeelden hiervan zijn: een kind is ongeduldig bij de glijbaan of de trap en maakt aanstalten een ander kind te duwen. Vaak zijn dit soort situaties voorspelbaar en kunnen leidsters hier goed op anticiperen. Ook omdat je kinderen kent in hun gedragingen is preventief handelen vaak mogelijk. Toch zijn we hierin ook realistisch en beseffen we dat er altijd situaties kunnen voordoen, waarin het kind je toch een stapje is voor geweest. Bijvoorbeeld kinderen die bijgedrag vertonen, de scheiding ‘kusje’ en ‘hap’ is niet altijd te voorzien!

Voor het oudere kind (ongeveer 7/8-12 jaar) in de buitenschoolse opvang is uitdaging en vrijheid erg belangrijk in de persoonlijke competentie. Zo willen veel kinderen zelfstandig buiten spelen of zelfstandig naar de sport gaan. We spreken af en leggen vast met de ouders in welke mate vrijheid toegestaan is.

‘Buitengewoon’ probeert zoveel mogelijk veilige (spelsituaties) te creëren door allereerst te werken in een zo veilig mogelijke ruimte en met kinderveilig en goedgekeurd speelgoed. Daarnaast is de houding van de pedagogisch medewerker en alertheid cruciaal. Hiervan zijn we ons terdege bewust. We proberen optimale veiligheid te waarborgen, zoals beschreven in ons beleidsplan Veiligheid & Gezondheid.

Wat zijn de mogelijkheden om uitdaging en stimulans in de sfeer van ruimte te brengen?

Uitdaging en stimulans in de sfeer van de ruimte hangt samen met een indeling die niet helemaal vastligt; met plekken waar iets 'onverwacht spannends' mee kan gebeuren. Met plaatsjes/ hoekjes om even alleen met jezelf te zijn. Ook gebruik van niveauverschillen en licht, kleur en materiaal wat aansluit op de belevingswereld van een kind spelen hierin een rol. 'Buitengewoon' tracht hieraan te voldoen, door de wijze waarop de ruimtes zijn ingericht. Vele variaties zijn mogelijk met relatief kleine aanpassingen. Ook tijdelijke toevoegingen als, grote dozen, de kruiptunnel, moduleblokken, kleden (tentjes), zwembadjes en een watertafel zijn hiervan een voorbeeld. De spelmogelijkheden kunnen hierdoor worden uitgebreid.

Al naar gelang de belevingswereld van een kind in de buitenschoolse opvang, zijn er mogelijkheden om een thematisch hoek te creëren. De kinderen denken mee over het aanpassen en versieren van de ruimte.

2.3 Persoonlijke competentie en de groep

In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.

Hoe draag je zorg voor het individuele kind in groepsverband?

Door de kinderen goed te observeren zal snel duidelijk worden wat hun verdere individuele behoeften zijn. We vinden het belangrijk dat de kinderen snel vertrouwd raken in onze opvang.

Het ene kind heeft meer behoefte aan een knuffelmoment terwijl het andere kind eerst zelf de omgeving wil verkennen. Over de gehele dag doen zich mogelijkheden voor, voor het individuele kind. Zo wordt aan het begin van de dag, in de kring, aandacht besteed aan het individuele kind door goed oogcontact te maken en goedemorgen te wensen.

Ieder kind krijgt tevens de gelegenheid iets te vertellen wat het wenst. Gemaakte producten als knutselwerkjes of iets van constructiemateriaal wordt uitgebreid geëtaleerd. Er wordt rekening gehouden met de mate en soort aandacht die past bij zijn behoefte gezien leeftijd, ontwikkelingsfase en karakter. Kinderen worden ondersteund bij hun activiteiten en ook gestimuleerd om activiteiten te ondernemen waarbij ze bijv. net twijfelen of ze het al dan niet beheersen.

Op welke manier gebruik/benut je de groep als 'sociale leeromgeving' voor een kind?

Een dagverblijf, en buitenschoolse opvanggroep is uitermate geschikt als 'sociale leeromgeving' voor een kind. Er bestaat de mogelijkheid tot oefening van persoonlijke mogelijkheden, grenzen, aardigheden en onaardigheden in relatie tot een ander.

Kinderen leren ervaringen delen met een of meerdere anderen en kunnen elkaar troosten en plezier maken met elkaar. In de groep leren ze ook omgaan met/ ervaren van gewenst en ongewenst sociaal gedrag in relatie tot anderen. Mogelijkheden te over om eigen emoties en behoeften leren communiceren naar anderen. En niet onbelangrijk: leren omgaan met consequenties van 'deel van een groep zijn': delen, wachten, aanpassen, accepteren, respecteren, incasseren, leiderschap, kleinste of grootste/jongste of oudste zijn! Het moge duidelijk zijn dat deze aspecten weer in hoge mate afhankelijk zijn van het gedrag van de pedagogisch medewerkster en hoe zij omgaat en inspringt op dergelijke 'sociale leermomenten'.

2.4 Persoonlijke competentie en activiteiten

Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.

Hoe kan het activiteitenaanbod aansluiten op persoonlijke competentie van een kind?

Activiteiten die vooral veel mogelijkheden bieden voor het verder ontwikkelen van persoonlijke competenties zijn bv. samenspel, fantasiespel, drama, na- spelen/meespelen. Door te leren winnen en verliezen, door lastige situaties zelf op te lossen, door grenzen te verkennen en te verleggen en mogelijkheden te ontdekken door dingen zelf te maken en daar complimenten voor te krijgen, leren kinderen wat zij kunnen en wie ze zijn.

In de voor-en vroegschoolse methode Uk & PUK is uitgebreid vastgelegd op welke wijze aangesloten kan worden bij de persoonlijke competentie van een kind. Er is ruimte voor eigen initiatief en eigen ideeën met betrekking tot het aangaan en uitvoeren van een activiteit. Centraal staan het ontdekken van eigen persoonlijkheidskenmerken zoals zelfvertrouwen, interesse en initiatief. Kansen genoeg voor individuele leermomenten, de materialen zijn hier ook op afgestemd. Kansen voor zelfoverwinning, zelfstandigheid en zelfredzaamheid en werken in kleine groepjes, wat uitdaging geeft en mogelijkheden creëert voor het 'jezelf meten' aan een ander. In de buitenschoolse opvang bieden we uitdagende, grensverleggende activiteiten gericht op hun leeftijd en technieken die bij hun leeftijd passen.

Welke activiteiten bieden de beste, meeste kansen voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten?

Voor elk kind zullen de activiteiten verschillen, welke de beste, meeste kansen biedt voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten. Voor het ene kind zal een gevarieerd aanbod van activiteiten op het gebied van muziek, beweging, dans de meeste kansen bieden. Voor een ander kind ligt dit accent meer op creativiteit, cognitie, taal of motoriek. Van belang is om aan te sluiten bij de individuele behoeften, natuurlijk wel binnen de mogelijkheden van de groep. Het aanbod zal moeten resulteren in het verder uitbouwen, perfectioneren van wat een kind kan of wil kunnen. In 'Buitengewoon' is het aanbod erop gericht een kind kennis te laten maken met bezigheden in en van 'de echte, gewone wereld'. We hebben hiervoor tal van materialen, boeken, methoden voorhanden. De ene dag is de groep als totaal wat meer gericht op beweging, klimmen en klauteren, rennen, springen, glijden, rollen, balanceren en de andere dag wat meer op ontwikkelingsgebieden als de ontwikkelingsspelletjes e.d. In de buitenschoolse opvang staat de vrije tijd van het kind centraal en mag het kind zelf keuzes maken per dag uit het gevarieerde aanbod.

2.5 Persoonlijke competentie en spelmateriaal

Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties stimuleert.

Door welke elementen sluit het materiaal aan op het individuele kind?

Voor bij baby's, die zelf nog weinig variatie in hun bezigheden kunnen aanbrengen omdat ze nog zo weinig mobiel zijn, zorgen we voor afwisseling: spelletjes met de leidster, verandering van de omgeving of het kind juist ergens anders neerzetten, buiten wandelen.

Onderzoek en spel zijn bij jonge kinderen de belangrijkste middelen om greep te krijgen op hun omgeving. Door exploratie (onderzoek) ontdekt het kind nieuwe handelingsmogelijkheden die vervolgens in spel worden geoefend, uitgebouwd, gevarieerd en geperfectioneerd. (Prof. Dr. Riksen-Walraven, 2000)

Centraal staat dat de elementen aansluiten op interesse, nieuwsgierigheid en durf van een kind en tevens dat het past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, fysieke en geestelijke mogelijkheden van een kind. Emoties van plezier, pret, verrassing, verwondering en on-/geduld, teleurstelling horen erbij. Het doel is o.a. om de persoonlijkheidskenmerken zoals zelfvertrouwen, interesse, initiatief te ontdekken.

Op welke manier kan spelmateriaal aanzetten tot spel en exploratie?

Er is een mix van spannend, uitdagend, interessant en veel herhaling. De leiding werkt met een klein groepje kinderen. Op deze manier kan elk kind tot zijn recht komen.

Samenspelen en individueel spel wordt afgewisseld, het zet aan tot ontdekken en avontuur, tot grenzen verkennen en overwinnen; tot exploratie!

Wat zijn de afspraken over het omgaan met spelmateriaal?

Er zijn vele geschreven (huisregels) en ongeschreven regels bij 0-4 jarigen en de buitenschoolse opvang. Zo ook zijn er afspraken over het moment en de manier van kiezen, gebruik en opruimen. Ook gedragsregels over het gebruik van het spelmateriaal tijdens individueel of gezamenlijk spel maken hier onderdeel van uit.

De kinderen mogen bij inloop 's morgens tot 9 uur vrij kiezen in het dagverblijf. In de buitenschoolse opvang mogen de kinderen doorlopend zelf kiezen uit het bestaande dagaanbod. Algemene regels zijn dat er voorzichtig omgegaan wordt met het materiaal, we leren kinderen zuinig te zijn met de spullen. Ook opruimen als je ergens niet meer mee wil spelen is een belangrijke regel. In principe mogen ze pas iets nieuws kiezen als het andere opgeruimd is. De materialen hebben meestal een vaste plaats, zodat de kinderen feilloos weten waar het hoort en waar ze het materiaal kunnen vinden. Bij samenspel is het belangrijk dat kinderen leren delen en echt samen spelen. Als een kind mee wil doen is het de regel dat dit eerst gevraagd wordt aan de al spelende kinderen.

Op basis van de risico-inventarisatie Veiligheid zijn er voor de BSO-kinderen afspraken vastgelegd als: 'niet stoer/gek doen bij de ramen', 'we lopen gewoon (niet rennen)', 'vraag hulp als je ergens niet bij kan' enz. Ze passen binnen onze basisregels van gedrag: Netjes, Aardig, Rustig.

Doel 3 Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie

Inhoud opvoedingsdoel 'sociale competentie'

Het begrip 'sociale competentie' omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De interactie met leeftijdsgenoten, en deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt kinderen een leeromgeving voor het opdoen van sociale competenties. Het geeft aan kinderen kansen om zich te ontwikkelen tot personen die goed functioneren in de samenleving.

Kinderen in de kinderopvang krijgen al jong en gedurende een substantieel deel van de dag/week te maken met interactie met leeftijdsgenoten, oudere en jongere kinderen en aanwezigheid van een groep. Het samenzijn met vertrouwde pedagogisch medewerkers en bekende leeftijdsgenoten, oudere en jongere kinderen bevordert de ontwikkeling van relaties en dus een gevoel van veiligheid. Goede relaties met leeftijdsgenoten, oudere en jongere kinderen bevorderen de kwaliteit van hun uitwisselingen en van hun spel. In een vertrouwde groep of een groep daarbuiten kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen.

Om in de praktijk uitvoering te geven aan de uitgangspunten over het opvoedingsdoel 'sociale competentie' zijn de volgende vragen van belang:

- 3.1 sociale competentie en de leidster-kind interactie;
- 3.2 sociale competentie en de –binnen en buiten- ruimte;
- 3.3 sociale competentie en de groep;
- 3.4 sociale competentie en activiteiten;
- 3.5 sociale competentie en het spelmateriaal.

3.1 Sociale competentie en de leidster-kind interactie

In de leidster-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

Op welke wijze geeft een pedagogisch medewerker invulling aan het contact tussen kinderen onderling?

Voor het grootste gedeelte is de opvoeding in een kindercentrum een aanvulling op de situatie thuis door de specifieke mogelijkheden: de (speel)contacten met leeftijdgenoten en het omgaan met meerdere volwassenen. In ons kinderdagverblijf en de buitenschoolse opvang hebben kinderen leeftijdgenootjes en jongere/oudere kinderen, om zich heen. Elke week komen veel dezelfde gezichten terug. Kinderen leren dat anderen op hen reageren.

We vinden het horen bij onze beroepshouding dat we veel tijd investeren in het opbouwen van contacten met de kinderen. Wanneer dat niet vanzelfsprekend gaat, proberen we eerst iets op gang te krijgen met één leidster. Zodra het beter gaat, proberen we de relatie uit te breiden met een tweede leidster.

Een kind ontleent een groot deel van zijn veiligheid aan dat wij altijd zullen ingrijpen wanneer het de situatie niet aankan. We zullen de kinderen te allen tijde behoeden voor te gevaarlijke of te angstige situaties. In situaties met onbekenden of nieuwe stagiaires kunnen de kinderen erop rekenen dat wij ze helpen en beschermen, al biedt onze omgeving al zoveel veiligheid, dat wij zien dat veel kinderen hen onbevangen tegemoet treden.

Het bieden van veiligheid is van primair belang, niet alleen omdat het bijdraagt aan het welbevinden van de kinderen nu, maar ook omdat een onveilig klimaat het realiseren van de andere pedagogische doelstellingen in de weg staat. (Prof. Dr. Riksen-Walraven)

De beschikbaarheid van vaste pedagogisch medewerkers, bekende leeftijdgenoten, de inrichting van de omgeving dragen bij aan een gevoel van geborgenheid, het zorgt voor stabiele groepen! Opvoeding en verzorging gaan hand in hand in 'Buitengewoon'.

Bij zeer jonge kinderen neemt het voeden en verzorgen een groter aandeel in dan het gericht begeleiden en stimuleren.

Sommige kinderen zijn al vanaf dat zij acht weken oud zijn in ons kindercentrum. Dan moet hun zelfbewustzijn nog ontstaan. Baby's gaan ervaren dat ze zelf iets in gang kunnen zetten. Ze zwaaien bijvoorbeeld met een arm, waardoor een belletje gaat rinkelen.

Het kind ervaart dat wanneer het iets doet, dat iets anders tot gevolg heeft. Het bouwt zelfvertrouwen op doordat de dingen voorspelbaar worden voor het kind. Het krijgt plezier in zijn eigen prestatie. Het vermogen om zich te kunnen verplaatsen in de gevoelens van een ander of wat het eigen gedrag voor een ander betekent, komt pas veel later op gang.

Baby's worden alleen gevoed en verschoond door de vaste pedagogisch medewerkers. Vindt een baby een spelletje erg leuk, dan herhalen we dat.

Tevens willen we de kinderen helpen, handelingsbekwaam te worden in sociale situaties. Jonge kinderen hebben, uit zichzelf, nog niet het vermogen om zich in een ander te verplaatsen. We willen ze graag sociale vaardigheden leren die zichtbaar worden in de omgang met andere kinderen/mensen. We denken hierbij aan: iemand iets vragen om iets gedaan te krijgen, aansluiting zoeken om mee te mogen doen, met anderen kunnen spelen door regels te hanteren etc. We willen hierbij zelf het goede voorbeeld geven en het kind belonen wanneer hij/zij dit gedrag ook toepast. Tevens geven we uitleg hoe het ook zou kunnen wanneer er een ruzietje is ontstaan met een ander kind. Graag willen we komen tot het punt dat kinderen zelf alternatieve oplossingen gaan bedenken voor het verkeerde gedrag.

Wanneer wij in de BSO tegen bepaalde gedragsproblemen bij kinderen aanlopen, bespreken we dit met de betreffende ouders. Het kan zijn dat de ouders toestemming geven om bijv. contact op te kunnen nemen met de school om zo een drie-eenheid te kunnen vormen met school, thuis en opvang in het aanpakken van het gedrag. Pas na toestemming van de ouders kan er uiteraard overleg plaatsvinden.

We gaan uit van een positieve benadering van kinderen. Wij willen kinderen stimuleren en aanmoedigen. We waarderen elk kind zoals het is. Respect in de omgang vinden wij fundamenteel.

Welke rol of positie geeft de leidster zichzelf in de interactie tussen kinderen onderling?

We komen, zo nodig, zelf met initiatieven voor activiteiten om de kinderen nieuwe ideeën te geven en hen te stimuleren zelf verder te borduren op die ideeën.

We scheppen spel- en ontwikkelingsmogelijkheden voor het kind waarbij wij observeren hoe het kind een en ander oppakt.

Door goed te kijken naar kinderen en naar ons eigen gedrag als pedagogisch medewerker krijgen we inzicht in het effect van ons gedrag op het kind. Zo kunnen we bewuster met kinderen omgaan en hen doelgericht begeleiden.

We trachten het aantal regels te beperken tot enkele grote. Deze regels variëren van: proberen geen ruzie te maken, niet binnen rennen, elkaar niet storen, spullen op dezelfde plek terugzetten tot elkaar geen pijn doen en helpen als iemand dat nodig heeft. We zijn actief en creatief in het vinden van mogelijkheden waardoor kinderen zelfredzaamheid kunnen oefenen.

Bij de baby's begeleiden we de dagelijkse gebeurtenissen met woorden en opdrachten "Waar is je neus". "Nu gaan we je trui aantrekken, geef je sok maar aan, pak je beker eens." "Kom maar aan tafel."

Oudere kinderen laten we kiezen tussen soorten beleg of geven we een opdracht. "Wil jij voor Marije even een rammelaar halen?"

Bij alle dagelijkse gebeurtenissen bedenken we steeds: Kan dit kind het misschien zelf of met een beetje hulp. We realiseren ons dat volwassenen, vaak door haast, veel dingen onnodig van kinderen overnemen. We willen dit voorkomen en zorgen voor hulpmiddelen waardoor kinderen al veel zelf leren te doen.

We weten maar al te goed dat kinderen in deze leeftijd ook hun eigen willetje gaan ontwikkelen. Het wil dan niet naar bed, niet eten, niet handen wassen. We proberen het negatieve om te draaien naar iets positiefs.

Bijvoorbeeld: "We gaan nu de handen wassen en jij mag de kraan opendraaien!"

We willen de kinderen richten op elkaar, in plaats van op de pedagogisch medewersters.

Zo ontstaat vanzelf meer tijd voor het individuele kind, omdat de andere kinderen 'samen' bezig zijn. Zo zal er bij het oudere kind (buitenschoolse opvangkinderen) steeds minder inbreng van de pedagogisch medewerkers zijn.

3.2 Sociale competentie en de –binnen en buiten- ruimte

Door de wijze waarop wij de –binnen en buiten- ruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

Welke kansen biedt de ruimte voor gezamenlijke en gevarieerde spelervaringen?

De binnen en buiten ruimte in 'Buitengewoon' biedt tal van mogelijkheden aan de kinderen om gezamenlijke en gevarieerde spelervaringen op te doen en de dialoog met elkaar aan te kunnen gaan.

De ruimte maakt ontmoeting en uitwisseling tussen kinderen mogelijk. Er is afwisseling tussen rustige (bv. de leeshoek) en actieplekken (bv. bouwhoek). Er is ruimte te over om kinderen met kleine of grote groepen aan de slag te zetten en er is voldoende ruimte die uitdaagt en stimuleert tot rennen, verstoppen, klimmen (bv. speelbos, bewegingsspelletjes), verkleden (bv. huishoek), avontuur en ontdekken (bv. watertafel, tent, ontdekdozen, dierenren), vertrouwd (omgeving) en uitdagend (nieuwe materialen als een tipitent, grote dozen bij bv. een thema). Ook zijn er plekken om 'ongezien', maar wel verantwoord uit het directe zicht van leidsters of andere kinderen te spelen.

De buitenschoolse opvang kinderen mogen, na schriftelijke toestemming van de ouders, ook op afgesproken plaatsen, zonder direct toezicht spelen of zelfstandig uit school komen.

Hoe wordt er gewerkt aan het omgaan met veilige en onveilige (spel)situaties?

We zijn zelf actief in het omgaan met de kinderen. Een eerste aanzet komt wel vaak van de kinderen, maar we maken er meer van: we breiden de spelsituatie uit of we bieden nieuwe perspectieven. Soms moeten we ingrijpen. Als een situatie echt onveilig is bijvoorbeeld. Heldere en begrijpelijke afspraken en instructies bieden uitkomst. Ook verwoorden we mogelijke risico's aan de kinderen en bespreken van en napraten over ongelukken en bijna-ongelukken. We trachten hiermee kinderen bewust te maken van mogelijke gevaren. We zijn er ons wel van bewust dat het zelf ervaren van een (on)veilige (spel)situatie vaak de meest effectieve methode is om te leren op dit gebied.

3.3 Sociale competentie en de groep

In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van sociale competenties van een kind.

Hoe kun je de groep als betekenisvolle leeromgeving benutten?

Door het organiseren van activiteiten die recht doen aan specifieke (persoon) of gezamenlijke (leeftijd, cultuur) kwaliteiten en ervaringen zetten we de groep als betekenisvolle leeromgeving in. Er bestaat een balans tussen bekende/vertrouwde en nieuwe groepsgenoten. Kinderen leren in onze verticale groep omgaan met 'de oudste', 'de kleinste', 'de traagste', 'de drukste'. Elk kind maakt deel uit van de groep.

Invulling van begrippen als: solidariteit, samenwerken, delen, respecteren zij aan de orde van de dag. Mede door stimulatie van de leiding is er ruimte voor initiëren van dialoog voor inhoudsvolle onderlinge communicatie en initiatieven van de kinderen. Er wordt veel verwoord betreffende betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep, het gezin, het land, de wereld.

Samen iets maken, delen, op je beurt wachten, rekening houden met elkaar, elkaar vertrouwen, je inleven in een ander, maar ook voor jezelf leren opkomen, elkaar helpen, eigen ervaringen die kinderen dagelijks meemaken in een groep. Met elkaar nieuwe ontdekkingen doen, een fantasiespel verzinnen, winnen en verliezen, samen plezier hebben, leuke dingen doen, maar ook ruzies oplossen, verdriet delen en troosten. Samen eten, een nieuw kind verwelkomen, de kring, feest vieren, afscheid nemen, zijn rituelen die de groep vormen, betrokkenheid geven en een gevoel van gezamenlijkheid doen ontstaan.

Vaak is ondersteuning nodig van de leiding bij de interactie tussen kinderen onderling. De leiding is er wanneer nodig en ondersteunt de kinderen bij het voorkomen en oplossen van conflicten.

3.4 Sociale competentie en activiteiten

Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Hoe zijn de activiteiten in een groep georganiseerd?

We hebben een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen. De activiteiten zetten aan tot wisselende groepssamenstellingen, omgaan met verschillende kinderen. Er bestaat variatie in bezigheden in kleine groepjes en in de hele groep.

Er wordt structureel gewerkt met de voor- en vroegschoolse methode Uk & Puk in de dagopvang. Hierdoor is een doorgaande lijn in de activiteiten gewaarborgd.

In de BSO is er voldoende activiteiten aanbod; de kinderen hoeven er niet aan mee te doen, maar de leiding stimuleert de kinderen wel, door het aanbod goed op de kinderen af te stemmen, op niveau, naar interesse en talenten maar de kinderen in de BSO hebben vrije keuze. De betrokkenheid zien we toenemen wanneer het talent dat aan bod komt, het kind aanspreekt.

Wat is de 'sociale inhoud' van het activiteiten aanbod?

Hierbij speelt sociale verantwoordelijkheid een rol. Wij richten ons op zelfstandig en samen. Zelfstandig, omdat jonge kinderen graag zelfstandig willen zijn en omdat het de taak van de leidster is de kinderen ruimte te geven om zelfstandig te zijn en waar nodig te helpen die zelfstandigheid te verwerven. Samen, omdat kinderen met andere kinderen samen zijn en moeten leren met andere kinderen om te gaan.

Kinderen moeten ook leren wat sociaal gedrag is en hoe ze met anderen kunnen samenspelen en leren, zodat ze straks klaar zijn om in de grote samenleving met andere mensen om te gaan en zelfstandig hun levenstaken kunnen vervullen.

We stimuleren bepaalde facetten van de sociaal-emotionele ontwikkeling bewust door het uitvoeren van leuke, zinvolle activiteiten in de grote en kleine groep. Centraal staan stimulatie tot samen spelen, praten, luisteren en werken.

En het gezamenlijk ervaren van plezier, pret en succes. We stimuleren tot het delen met, het wachten op, het rekening houden met anderen. Er wordt gelegenheid gegeven om competitie en competentie- kwaliteiten te tonen en te ervaren.

In de dagopvang wordt gewerkt volgens Uk & Puk thema's binnen de belevingswereld van de kinderen en aandacht besteed aan vieringen als Sint, Kerst, Pasen e.d.

3.5 Sociale competentie en spelateriaal

Wij gaan met het spelateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Wat kan spelateriaal bijdragen aan het sociaal ervaren leren?

Wij gaan ervan uit dat, indien spelateriaal voor individueel en gezamenlijk gebruik aangeboden wordt, op een uitdagende, grensverleggende en ontwikkelingsgerichte manier, dit aanbod aanzet tot gezamenlijk ervaren van plezier, pret en succes.

Hoe sluit het aanbod van materiaal aan op de diversiteit in de groep?

Natuurlijk is er door diversiteit door leeftijd, sekse, sociale en culturele achtergrond, verschillen in interesse, concentratiemogelijkheid en spanningsboog, verschil in behoefte aan spanning, rust, gezelligheid en uitdaging. We proberen het aanbod van materiaal zoveel mogelijk aan te laten sluiten, maar realiseren ons dat niet ieder kind met iedere materiaal soort aan zijn trekken komt. Door veel variatie aan te brengen, denken we geen enkel kind tekort te doen, daar er altijd iets van zijn gading te vinden is!

Ook het werken met projecten uit Uk & Puk helpt mee om aan ieder kind recht te doen. We kiezen activiteiten uit deze methode, die bij de kinderen passen en passen het aan, aan het niveau van de kinderen door accenten te leggen. Ook nieuwe activiteiten bedenken we erbij en passen we aan, aan de interesse van de kinderen.

Ook het structurele voorlezen wat in alle groepen gebeurt, geeft het kind de ruimte om zich in een ander te kunnen verplaatsen of in hetgeen wat in het boek gebeurt. Er ontstaat saamhorigheid, gelegenheid om elkaar te helpen bij het lezen en er ontstaat interactie met leeftijdsgenoten. Taalbevordering is een vast onderdeel van de dag in iedere groep.

Doel 4 Eigen maken van waarden en normen, 'cultuur'

Inhoud van het opvoedingsdoel 'eigen maken van waarden en normen' is dat kinderen de kans moeten krijgen om zich waarden en normen, de 'cultuur' eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. Kinderopvang biedt een bredere samenleving dan het gezin, waar kinderen in aanraking komen met andere aspecten van de cultuur en de diversiteit die onze samenleving kenmerkt. De groepssetting biedt daarom in aanvulling op de socialisatie van het gezin, heel eigen mogelijkheden tot socialisatie en cultuuroverdracht. In een groep doen zich relatief veel 'leermomenten' voor, bijvoorbeeld bij conflicten tussen kinderen, bij verdriet of pijn.

Het gedrag van de groepsleiding speelt een cruciale rol bij de morele ontwikkeling van kinderen. Door hun reacties ervaren kinderen de grenzen van goed of slecht, van anders, van mogen en moeten. De reacties van pedagogisch medewerkers geven niet alleen richting en correctie aan het gedrag van kinderen, maar worden door kinderen ook gekopieerd in hun eigen gedrag naar andere kinderen of volwassenen. Pedagogisch medewerkers hebben dus een belangrijke invloed op de ontwikkeling van empathie en sociaal gedrag.

Om in de praktijk uitvoering te geven aan de uitgangspunten over het opvoedingsdoel 'eigen maken van waarden en normen' zijn de volgende vragen van belang:

- 4.1 eigen maken van normen en waarden en de leidster-kind interactie;
- 4.2 eigen maken van normen en waarden en de –binnen en buiten- ruimte;
- 4.3 eigen maken van normen en waarden en de groep;
- 4.4 eigen maken van normen en waarden en activiteiten;
- 4.5 eigen maken van normen en waarden en het spelmateriaal.

4.1 Eigen maken van normen en waarden en de leidster-kind interactie

In de leidster-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het socialiseringsproces van een kind.

[Welke richtlijnen, houvast heb je als pedagogisch medewerker bij het meegeven van normen en waarden?](#)

We zijn ons bewust van bestaande vooroordelen omtrent geloof, sociale klasse en sekse. We realiseren ons dat onze normen en waarden beïnvloed zijn door onze eigen omgeving waarin we opgegroeid zijn. Inzicht in je eigen persoonlijke normen en waarden en hoe die zich verhouden tot opvattingen van medegroepsleiding c.q. de opvattingen die de leiding voorstaat, verdienen continue de aandacht.

We proberen kritisch te staan tegenover meningen en het gedrag dat eruit voortvloeit. Bij kinderen proberen we actief te voorkomen dat vooroordelen ontstaan: juist omdat kinderen van nature nieuwe dingen open tegemoet zullen treden.

'Basale' omgangsvormen zoals het elkaar met de naam aanspreken, op je beurt wachten, niet door elkaar heen praten, leren wij vanzelfsprekend aan. Veel huisregels staan ook beschreven, zodat we het goed hebben met elkaar.

We besteden ook aandacht aan omgangsvormen in specifieke situaties. Bijvoorbeeld; wat mag en moet tijdens maaltijden (niet met volle mond praten, niet met eten spelen e.d.), tijdens het kiezen van spel, als je naar het toilet gaat en bent geweest (een pedagogisch medewerker zo nodig netjes om hulp vragen), bij ruzie (kinderen begeleiden bij het oplossen van een conflict en voorbeeldgedrag vertonen).

[Wat is de aanpak als iemand \(kind en/of pedagogisch medewerker\) zich niet aan gemaakte afspraken houdt?](#)

Indien een kind of een pedagogisch medewerker zich niet aan gemaakte afspraken houdt, is er de afspraak over een vaste aanpakvolgorde zoals: uitleg geven over de afspraak, inzicht geven in de overtreding, advies voor vervolg. Er is gelegenheid voor leidsters om op gemaakte afspraken of overtredingen terug te komen, bijvoorbeeld in het teamoverleg of tijdens begeleidingsmomenten. Voor kinderen is eventueel een groepsgesprek mogelijk. 'Buitengewoon' voorstaat ten allen tijde een positieve benadering. We proberen de kinderen zoveel mogelijk succeservaringen op te laten doen. In bepaalde situaties is waarschuwen, soms bestraffen (bv. even kort isoleren van een kind aan de tafel of in een ander ruimte) nodig. Ouders worden aan het einde van de dag geïnformeerd over het verloop van de dag.

Hoe kun je ervoor zorg dragen dat er respect en waardering is voor diversiteit en verschillen?

In ons kindercentrum, en in de BSO zullen kinderen van alle gezindten zijn. Waar mogelijk zullen we een aanpak hanteren die recht doet aan de eigenheid van de religie of cultuur (bv. bij Jehova's getuigen geen verjaarsfeestje vieren met het betreffende kind). Er worden specifieke afspraken gemaakt over het omgaan met kinderen die 'anders' zijn in een groep door gedrag, karakter, beperkingen (bv. Een invalide kind, een kind met autisme) of andere problemen.

Wij willen de kinderen geen typisch mannen- of vrouwenrol opleggen. We bieden zowel jongens als meisjes beide 'soorten' speelgoed aan en proberen daarin de keuzevrijheid centraal te stellen.

Bij het vertellen van verhalen kiezen we bewust ook voorbeelden van roldeurbrekend gedrag. Jongens en meisjes betrekken we bij allerlei klussen.

Hoe geef je als pedagogisch medewerker invulling aan gezag, de rol en positie van leidster/leider?

De pedagogisch medewerker is helder over bevoegdheden zoals: degene die de definitieve beslissingen neemt en bepaalt wat er uiteindelijk gebeurt. Met wijsheid, humor, begrip regelt en corrigeert de leidster. Natuurlijk vervult de pedagogisch medewerker een voorbeeldfunctie en legt regels en omgangsvormen aan de kinderen uit. Zij zal bepaalde omgangsvormen 'voorleven', evenals interactievormen en sociaal gedrag. Voor kinderen behoort het duidelijk te zijn dat de pedagogisch medewerkster inzicht geeft in afspraken, deze zelf naleeft en controleert en overtreders zal aanspreken!

Welke eisen worden gesteld aan de communicatie tussen pedagogisch medewerker en kind?

We spreken in algemeen beschaafd Nederlands en leren om elkaar uit te laten praten en niet door elkaar heen te praten. Kinderen komen om de beurt aan bod in conversaties, op woordkeuze en taal-/dialectgebruik wordt in het bijzonder gelet. We vinden het belangrijk dat er tussen kind en leidster een open communicatie heerst en dat het kind vrijuit durft te spreken. We gaan respectvol om met elkaar en nemen kinderen, ook als ze onverstaaanbaar spreken, uiterst serieus. Ook met baby's hebben we al hele conversaties, door op een wat hogere toon te 'antwoorden'.

4.2 Eigen maken van de normen en waarden en de –binnen en buiten- ruimte.

De wijze waarop wij de –binnen en buiten- ruimte aanbieden en inzetten draagt bij aan het socialisatieproces van een kind.

Hoe regel je het omgaan met elkaar in relatie tot de (functie, mogelijkheden van) diverse ruimtes?

Er bestaan heldere en duidelijke afspraken over wat kan en mag, deze afspraken worden continue herhaald. Zo zijn er afspraken over wat kan en mag in de specifieke ruimtes zoals de groepsruimte, sanitaire ruimte, centrale keuken en buitenspeelplaats. Zo mogen kinderen bijv. niet rennen in de groep en niet alleen in de keuken komen. In de huisregels, staat dit uitgebreid beschreven. Van belang is om je aan de gemaakte afspraken te houden. Tijdens werkoverleg wordt een en ander aangescherpt en besproken, zo nodig treedt een wijziging op in een gemaakte afspraak indien iets niet blijkt te werken.

Hoe kun je ervoor zorgen dat de ruimte leefbaar en aangenaam is voor iedereen?

Om een ieder optimaal te kunnen laten functioneren is het belangrijk om de ruimte leefbaar en aangenaam te houden. Daarom zijn er afspraken over gezamenlijke verantwoordelijkheden voor inrichten/aankleden (bij bv. thema's), opruimen en schoonmaken. Er wordt gewerkt met een wisselrooster, zodat de pedagogisch medewerkers alle verantwoordelijkheden om en om op zich nemen. Afspraken over onderlinge omgangsvormen zoals correct en beleefd taalgebruik, mate van geluid (zacht) en gedrag (positief) worden als vanzelfsprekend ervaren en zo niet zal de leiding ingrijpen mocht dit nodig blijken.

Een en ander gebeurt altijd in een overlegstructuur, er is gelegenheid te over om op afspraken of overtredingen terug te komen, bijvoorbeeld in het teamoverleg voor pedagogisch medewerkers of tijdens de begeleiding (individueel).

Bij kinderen kan dit individueel geschieden of in een groepsgesprek in de kring of aan tafel.

Participatie van kinderen vinden we essentieel: het moet ook hun ruimte worden, waarvoor zij echt mede verantwoordelijk zijn. De wijze waarop met de ruimte wordt omgegaan ook in het beheer hiervan- levert een belangrijke bijdrage aan de morele en sociale vorming van kinderen. Een verzorgde inrichting van de ruimte laat zien dat je zorg hebt voor zijn bewoners en laat zien dat we van kinderen ook verwachten dat zij respect hebben voor hun omgeving. Op beide groepen wordt aandacht besteed aan het opruimen met elkaar.

4.3 Eigen maken van de normen en waarden en de groep

In en met de groep dragen wij zorg voor het socialisatieproces van een kind.

Hoe benut je de groep voor het overdragen van normen en waarden?

We proberen steeds te reageren op de kinderen en op elkaar, zodra we merken dat in een spel of in een gesprek vooroordelen naar voren komen. Ook zijn we actief in het aanbieden van roldoorbrekend speelgoed of het voorlezen of zingen van die verhalen en liedjes, die de kinderen duidelijk laten zien dat er keuzes zijn buiten de gebaande paden. We zijn alert dat we op geen enkele wijze negatieve meningen laten horen over bepaalde groepen in onze samenleving.

Kinderen moeten de kans krijgen om zich de waarden en normen, de cultuur eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. Het kinderdagverblijf is een bredere samenleving dan het gezin, waar kinderen in aanraking komen met andere aspecten van de cultuur en met de diversiteit die onze samenleving kenmerkt. Het voeren van dialogen, het organiseren van gezamenlijke ervaringen in- en buiten de opvangomgeving geven o.a. vorm aan het overdragen van bepaalde normen en waarden. Voor de kinderen moet helder zijn wat tolereerbaar, handelbaar en acceptabel is in de groep.

Op welke manier kun je aandacht schenken aan het 'elkaar verrijken'?

Respectvolle omgang, je open stellen voor, gebeurtenissen in en buiten de groep samen bespreken en delen. We geven de kinderen de ruimte voor het vertellen over thuis of iets wat ze in een andere situatie hebben meegemaakt. Wanneer een kind een voorwerp van thuis heeft willen meenemen wat verband houdt met een bezoek aan een dierentuin of iets dergelijks dan besteden we daar aandacht aan. Ook bijv. als een peuter een broertjes/zusje krijgt. Ook vieringen van thuis worden besproken en de kinderen mogen als een familielid ziek is, jarig is of gaat trouwen, hier iets voor knutselen. Zo verrijken we hen ook met de gedachte om, aandacht te besteden aan elkaar.

4.4 Eigen maken van de normen en waarden en activiteiten

Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die een bijdrage levert aan het socialisatieproces van een kind.

Hoe breng je waarden en normen dicht bij kinderen?

Door vooral heel concreet en zichtbaar bezig te zijn. Woorden geven aan wat kinderen zien, meemaken, voelen en daar ook betekenis aan geven. We proberen hiermee aan te sluiten op gebeurtenissen in 'het echte leven' in het gezin, de omgeving, de wijk. Onderlinge solidariteit kan ontstaan door afspraken te stimuleren dat iedereen tijdens activiteiten rekening houdt met elkaar, samen deelt, elkaar helpt.

In de jaar-activiteitenkalender proberen we aandacht te geven aan culturele (theateruitje) en religieuze vieringen (kerstmis) en rituelen. Ook op momenten van de dag is er aandacht voor persoonlijke rituelen (bv. een specifieke manier van het naar bed brengen van een kind).

Tijdens het buiten spelen, helpen de kinderen bij het verzorgen van de dieren. We leren de kinderen om respectvol en met liefde om te gaan met de dieren. Ze delen in de verantwoordelijkheid voor de zorg aan de dieren.

Hoe maak je een natuurlijke verbinding tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen?

We zijn ons bewust van de algemene multiculturele samenleving. In ons handelen, denken en doen staat deze multiculturele samenleving centraal. Kinderen groeien erin op. In boeken, liedjes, projecten komt dit ook naar voren en dit zal het kind als natuurlijk ervaren. Ook kunnen de kinderen in contact komen met een pedagogisch medewerker (in opleiding), of met kinderen met een andere cultuur dan de Nederlandse cultuur.

4.5 Eigen maken van normen en waarden en spelmateriaal

Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die het socialisatieproces van een kind stimuleert.

Wat kan spelmateriaal bijdragen aan het eigen maken van normen en waarden?

Materiaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven zoals keukenattributen, verkleedkleding en ander materiaal dragen bij aan het eigen maken van normen en waarden. Kinderen hebben voluit de gelegenheid om de werkelijkheid na te bootsen en uit te spelen. We streven ernaar, ons materiaal aanbod zo divers en multicultureel verantwoord aan te schaffen. Te denken valt bv. aan een gekleurde babypop maar ook aan diversiteit in het aanbod van boeken en voorlezen.

Veel boeken verwoorden een moraal. De kinderen verkennen de wereld om zich heen middels een boek en beleven situaties uit een boek of spelen ze na. Voor het kunnen aanbieden van diversiteit in boeken hebben we contact met Bibliotheek Oldenzaal en om het voorlezen te borgen in onze organisatie is er een Voorleescoach aangesteld.

Hoe maak je kinderen bewust van omgaan met en gebruik van materiaal?

Voor het bewust omgaan met en het gebruik van materiaal zijn er afspraken over het kiezen, gebruiken en opruimen. Zo mogen kinderen maar een ding tegelijk kiezen, want de stelling is dat je ook maar met een ding tegelijk kunt spelen. Ook leren we kinderen niet meteen een hele bak om te gooien met bijvoorbeeld constructiemateriaal, maar eruit te halen wat je nodig hebt. Opruimen doe je als je er niet meer mee wil spelen, en dan kun je pas iets anders gaan kiezen. Er mag niet met speelgoed gegooid worden. Als kinderen ruw met het materiaal omgaan, doen we voor hoe we het graag zien. We streven ernaar kinderen besef van materialen bij te brengen en dat je er zuinig mee om kunt gaan.

Zorg

Kinderen worden door hun ouders aan 'Buitengewoon' toevertrouwd. Wij nemen die zorg heel serieus. Elk kind mag er zijn en wij zijn verantwoordelijk voor een juist opvangaanbod aan ieder kind.

Het team van 'Buitengewoon' streeft ernaar om de partner van ouders te zijn in opvoeding en verzorging van de kinderen. We zien de kinderen gedurende een groot gedeelte van de dag of een deel van de week en leren het kind en het gezin goed kennen. Door onze specialistische achtergrond vanuit onze opleiding (minimaal PW 3) maar ook door nascholing m.b.t. baby pedagogiek, Triple P cursus, de kinderopvangacademie, ontwikkelingsgericht werken en Uk & Puk trainingen, zijn we er ons van bewust dat we werkelijk iets kunnen betekenen voor ouders en kinderen. We (pedagogisch medewerkers) kunnen bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen of andere problemen signaleren en willen/doen dit dan ook. Vroegtijdig signaleren vinden we heel belangrijk om te voorkomen dat kinderen al met een achterstand op een bepaald gebied op school komt.

Het begeleiden van de kinderen is ons vak! We benutten de talenten van onze medewerkers hierbij.

We observeren de kinderen dagelijks en rapporteren mondeling bij het haal/brengmoment aan de ouders over hoe wij het kind die dag/die week hebben gezien. Vorderingen in de ontwikkeling zijn het gesprek van de dag. Ouders waarderen het dat we hun kind(eren) 'in kaart / gezien hebben'.

Aan de hand van de methode Kijk in de kinderopvang en onze eigen observaties bij de buitenschoolse opvang, brengen we het welbevinden van de kinderen in kaart en zijn/haar algemene ontwikkeling zoals ontwikkeling op motorisch, cognitief, sociaal en taalgebied. In de BSO richten we ons alleen op het welbevinden en gedrag. Deze kinderen worden namelijk op school al begeleid en gevolgd bij hun ontwikkeling in taal, rekenen etc.

Middels oudergesprekken, die in ieder geval elk jaar plaatsvinden maar vaker wanneer nodig, bespreken we met de ouders onze bevindingen op de groep. Elk kind heeft een eigen mentor die bijzonderheden of andere problemen met ouders bespreekt. Pedagogisch medewerkers kunnen hulp krijgen van de leiding, bij het observeren van de kinderen en het voeren van de ouder gesprekken.

Ouders tekenen bij aanvang van de opvang ook voor de mogelijkheid van het bespreken van problematiek met de verpleegkundige van het consultatiebureau. De verpleegkundige komt 1 x per kwartaal langs, er is overleg over kinderen die zorg behoeven, zodat Consultatie bureau en 'Buitengewoon' hetzelfde adviseren, het kind in kaart hebben en vorderingen bij kunnen houden. Afgestemd wordt welke hulp eventueel aan het gezin geboden kan worden, de verpleegkundige kan een huisbezoek afleggen of tips ter ondersteuning meegeven aan de pedagogisch medewerkers.

Kleine opvallende gedragingen of kleine achterstand in de ontwikkeling die we waarnemen worden intern besproken en ook intern afgedicht door bijv. met elkaar af te spreken wat we gaan doen, bijvoorbeeld een peuter die nog bijtgedrag vertoont, of een baby die het leren omrollen nog niet onder de knie lijkt te krijgen. Van belang is dat het team op één lijn zit en hetzelfde handelt. Uiteraard bespreken we tijdens het halen/brengen ook even met de ouders dat we aan deze dingen aandacht hebben besteed. Het kan zijn dat er intern een handelingsplan volgt waarin staat beschreven welke doelen we op dit gebied de komende weken nastreven. Dit zorgt ervoor dat we dagelijks, wanneer het kind aanwezig is, het kind even de aandacht geven ook op dit gebied en vorderingen hierin noteren. Na een periode van 8 weken sluiten we het handelingsplan weer af.

Wanneer zorgen echter blijven, gaan we met ouders in gesprek om gezamenlijk een plan te bedenken om de ontwikkeling te stimuleren, negatief gedrag te voorkomen, kortom samen te handelen. Dit kan bijv. zijn op het gebied van taal, taalstimulering op de groep, een taaltas mee naar huis, tutor activiteiten m.b.t. een komend thema etc. Of op het gebied van motoriek (tips mee naar huis, stimulans op bewegingsgebied), zindelijkheid (zindelijkheidskoffer mee, wekkertje op de groep, bij 'Buitengewoon' net zo als thuis), koppigheidsgedrag (positief belonen, voorbeeldfunctie) etc. We kunnen op veel gebieden zelf hulp bieden zonder instanties te hoeven inschakelen. We beschikken over veel literatuur m.b.t. het verloop van een 'normale' ontwikkeling, we houden

vakliteratuur bij zoals het vakblad Kinderopvang en hebben zelf tips gemaakt om mee te geven aan ouders over bijv. zindelijkheid, bijtgedrag, samenspel, fasen tot aan het leren lopen etc.

Wanneer we zelf geen expertise meer in huis hebben en het probleem blijft bestaan, verwijzen we ouders door. Samen kunnen we een melding maken van het probleem en een hulpvraag formuleren. Ouders kunnen worden doorverwezen naar passende instanties binnen de gemeente . Deze instanties kunnen verdere ondersteuning bieden en staan ook genoemd in de Sociale Kaart. 'Buitengewoon' streeft er naar om, wanneer een kind behandeld wordt, periodiek contact te houden met deze instanties, via de ouders op de hoogte gehouden te worden van verslagen en mogelijke behandeling zodat wij ook in 'Buitengewoon' de tips, adviezen en handelingen kunnen toepassen.

Na alle geboden hulp, wordt bij het naderen van de vierjarige leeftijd, het dossier van de peuter overgedragen aan de basisschool. Bij kinderen waarbij zorgen zijn op een bepaald ontwikkelingsgebied is er sprake van een warme overdracht aan de basisschool. Dit betekent dat we de observatie gegevens toelichten aan de ontvangende leerkracht in een persoonlijk gesprek, uiteraard altijd met toestemming van de ouders. In alle andere gevallen kunnen de ouders er zelf voor kiezen om de gemaakte observaties van hun kind, over te dragen aan school. Met de scholen wordt er gewerkt aan een doorgaande lijn zodat onze zorg, doorgaat op de basisschool.

Nawoord

Ouders weten eigenlijk onmiddellijk of de opvang die ze (voor het eerst) bezoeken hen aanspreekt. Ouders willen zeker weten dat hun kind in goede handen is. Ze letten goed op de pedagogisch medewerker, is die lief voor mijn kind. En ze letten goed op hun kind. Komt hun kind blij thuis? Pas later ontstaat er ruimte om na te denken over hoe er in de groep met de kinderen gewerkt wordt. Ouders beseffen dan, dat hun kind een eigen wereldje heeft gekregen, relatief los van hen, samen met de andere kinderen en de pedagogisch medewerkers. Kinderopvang is goed voor kinderen als de kwaliteit ervan goed is!

Middels dit pedagogisch beleid hebben we als leiding, ouders inzicht willen geven over het hoe en waarom van het opvoeden in 'Buitengewoon', wat soms anders is dan thuis.

Eenzijds is de tijd, die kinderen in de kinderopvang doorbrengen, oorspronkelijk 'gezinstijd'. Het ligt voor de hand dat de kinderopvang ook voor een deel de functie van het gezin overneemt. De pedagogisch medewerker krijgt dan, voor de duur van de opvang, de rol van 'vervangende' ouder.

Anderzijds leent kinderopvang, met professionele pedagogisch medewerkers zich uitstekend voor voorschoolse stimulering, vooral gericht op het voorbereiden van kinderen op de school.

Kinderdagverblijf, en buitenschoolse opvang 'Buitengewoon' zal, als kleinschalig zelfstandig kindercentrum, voortdurend proberen in te spelen op veranderingen in de markt, samenwerken met instanties in de buurt, anticiperen op verwachte veranderingen, ondersteunend werken voor ouders en zeker ook deels haar eigen koers blijven bepalen, omdat wij ons doel; "kinderen een plek geven waar ze zichzelf mogen zijn", nooit uit het oog zullen verliezen.

Wij hopen dat ouders, oudercommissieleden en pedagogisch medewerkers met elkaar in gesprek blijven over de opvoeding van de kinderen. En dat we u kunnen laten zien dat uw kostbaarste bezit, bij ons in goede handen is!